ԻՍ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5574 — ՄԱՅԻՍ 25/7 ՅՈՒՆԻՍ 1904 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 21 ՐԷՊԻԼ ԷՎՎԷԼ 1322 — ԻՍ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5574

درعلیه ده‌علطه ده‌علیه ﴿ آره‌وك ﴿ غزته‌سی اداره‌سی

Նամակ կամ արեւելեան գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՏՈՒՆԻՆ, Ղալաթիա, Քամանցոս փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գոյոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դրս
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փող կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխանակ 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերադրուի

Տեղափոխուելու համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՈՒՍՄՈՒՆՔ

Միքայէլ էֆ. Յակոբեանի մահը՝ բարեգործական տեսակէտով առաջ բերած ցաւի արտայայտութիւններէն զատ՝ անցեալի այժմէութիւն մը տալու առեւտրական ասպարէզի գործառնութեանց օրենքը մէջ իրենց ձեռներէցութեամբը, ուշիմութեամբը եւ աշխատասիրութեամբը այնքան կարեւոր դիր ք մը գրաւել սկսած էին Մ. եւ Յ. Յակոբեան եղբայրները, իբր կէս դար առաջ ու հետզհետէ լուսաբերիմած։ Եւ այս՝ այնպիսի թուականի մը ուր եթէ այսօրուան հրապարակի բուռն մրցակցութիւնները չկային, միւս կողմէ հաղորդակցութեանց ու յարաբերութեանց դիւրութիւններն ալ կը պակսէին։ Իմ ձեռնհասութիւնէս վեր ըլլալով խօսիլ այդ անցեալին եւ արդի վաճառականական պայմաններուն ու անոնց տարբերութիւնը վրայ, չպիտի մտնեմ այդ նիւթին զոր լաւ կ'ըլլար, սակայն, եթէ մասնագէտ գրչի մը ուսումնասիրութեան նիւթ ըլլար, որուն չանկանութիւնը բացատրել աւելորդ է։

Բայց առանց տարբ իսկ, կը փոխանիմ օգտաւիլ առիթէն՝ ուշադրութեան տարկայ ընելու համար թէ մեր վարժարաններուն մէջ ի՛նչ տարբեր կարեւորութիւն կ'ընծայուի «առեւտրական ուսման»՝ քիչ չատ գործնական ձեւի մը տակ ուսնդելու համար զայն աշակերտներուն։

Իրաւ է թէ վերջին քսան տարիներու միջոցին՝ մեր տղոյիկները չատ ուսելիներ դարձակ սահմանի մը մէջ սկսան սորվիլ ձեռագործ, կարուձեւ եւայլն, իբրեւ անհրաժեշտ մասը իրենց կրթական ծրագրին։ Եւ, ինչպէս Պոլիս՝ նոյնպէս գաւառային քաղաքներ, մանչ տղաքը աւելի մասաւոր ժամանակներու մէջ սկսան վարժուիլ արհեստներու, օրացմամբ տպրուսանին կը հայթայթեն։ Երկուքս դպրոցականներու հետաւոր այս երկու ճիւղերուն համար, — օրենք համեստ սահմանի մը մէջ կ'ամփոփեն «արհեստական կրթութիւն» ըսուած պիտակի տարրը, — բաւական դրամ ծախսուած է ու կը ծախսուի, ու բացառիկ հոգածութիւններ եւ աշխատութիւններ կը նուիրուին։

Բայց «առեւտրական ուսմանը»ը բարձիթողի եղած է գրեթէ, կամ զէթ նոյն կարեւորութիւնը չէ տացած տակաւին ազգ. վարժարաններուն մէջ։ Տղան թուականութիւն կը սորվի, տարբակուլութիւն կը սորվի, վերջին տարիներուն մէջ ալգեբրայի դաս ալ կ'առնէ. բայց չրջանը աւարտելուն, առաջին անգամ որ վաճառատուն մը կը ներկայանայ գրագրի, հաշտարկի պաշտօն մը խնդրելու, յուսախաբ կը մնայ, վասն զի իրեն առաջարկուած պարզ հաշուի մը մէջէն իսկ չկրնար ելնել։

Բոլոր այն երիտասարդները, օրանք կրած են այս յուսախաբութիւնը եւ առաջին դառնութիւնէն յուսահատած՝ ուրիշ գործ փնտռած են, զզուցած են թէ օրչափ թերի եւ առեւտրոյթ էին դպրոցին մէջ իրենց ուսանդուած Դրական ուսմունքները, մինչ աւելի Դրականով կզբաղեցնէին զիրենք։ Զպիտի հետեւցնեմ, այս պարագային, թէ Դրականութիւնը, Մատենագրութիւնը, մինչեւ իսկ Բանասիրութիւնը արհամարհելու էին՝ իբրեւ Դրական Դասու մը զուակները։ Բայց զէթ անոնք օրանք թէ՝ բնական հակումով եւ թէ՝ ծնողական յորդորներով առեւտրական ասպարէզին ծառայելու կ'ուզեն պարտաւորուիլ, պէտք էր որ դպրոցական չրջանին մէջ իրենց տրամադրութեան ներքեւ դնէին առաջնները, նախնական նիւթը այդ գործին, — ինչ որ կը պակսի դժբաղդաբար։ Եւ հետեւանքը այն կ'ըլլայ որ, այս ճիւղին պակասէն ուժգին աղաքները տեսակ մը արհամարհանքով բերանի կ'առնեն «վաճառականի գրագիր» բացատրութիւնը, մինչդեռ Պոլսոյ հայ վաճառականներուն մէջ՝ իբր պարզ գրագիր մասն բազմաթիւ երիտասարդներ՝ որոնք ինքնաշխատութեամբ լաւ նախապատրաստուած էին ժամանակին. կամ լեցուն ուսականներ կըսանան իրենց առաջին ատեանին, կամ չահակից եղած են եւ կամ ինքնագլուխ առեւտրի մը ատր։

Օրինակները կան, բայց չլսողուածներուն հաւատութեամբ չատ քիչ են։ Եւ չսպղուած ներուն մտամասնութիւն կազմելուն մեղքը մեր դպրոցներուն վրայ կը ծանրանայ։

Այն կարգ մը բարեփոխումներուն մէջ որոնք ժամանակին հետ տեղի ունեցած են մեր կրթական գործին մէջ, այս կէտը անուշադիր մնացած է։ Երբեք հաշիւը չեն որվկացած այն նպատակով եւ ուղղութեամբ որ ազան առաջին առթիւ գործածէ զայն, կամ ասմարակալութիւնը՝ իրապէս «տեսրակ բռնելու» համար։ Տակաւին, առուծախի հաշիւ մը գործնական ըմբռնումով ընել տուած չեն անոնց, ո՛չ ալ առեւտրական պարզ նամակագրութեան մը վարժեցուցած, թէեւ կընդառաջ՝ հանելուկաձեւ թատրական խընդիրներ լուծելու միտք յոգնեցուցած ըլլան աղաքը եւ բաւական յալող թարգմանութիւններ ընելու չափ ֆրանսերէն սորված։

Ի՞նչ օգուտ ունի, լրագրութեան միջոցաւ չարունակ կրկնել միւնոյն բաները, թէ առեւտրական մրցմանց պատճառաւ կեանքի պայքարը դժուարացած է, թէ գործի մարդերու սիրունդ մը պատրաստել պէտք է, երբ վաճառականի ու գործի մարդու համար անհրաժեշտ եղող նախնական կրթութիւնը գիտակցորէն ու ձեռնհասօրէն չանդուիր դպրոցներուն մէջ։

Տ. Ա.

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

(Թղթակցութիւն «ԱՐԵՒԵԼՔ»ի)

Իզմիրի Առաջնորդական ընտրութեան առթիւ. — Մնացեալ թեմական հինգ անդամներու ընտրութիւնը. — Ներսէսեան որբանոցի արհեստանոց նոր ճիւղը. — Դերձակութեան ճիւղին արդիւնքները։

Իզմիր, 15 մայիս

Գաւառական ժողովի ընտրութիւնը վերջացաւ։ Առաջնորդական ընտրութիւնը օրուան կարեւորագոյն հարցը դարձաւ, այնպէս որ ոչ միայն նորընտիր անդամները, այլ եւ ժողովուրդն ալ սկսաւ հետաքրքրուիլ անով։ Ամէն մարդ, պաշտօնական թէ անպաշտօն՝ լրջօրէն կը մտածէ թէ ո՞րս տալ պէտք է իր քուէն. ես կը կարծեմ թէ դեռ Իզմիր Իզմիր ըլլալէն ի վեր մինչեւ այսօր Առաջնորդի ընտրութեան առթիւ երբեք մտածած, ըզբաղած չէր իր ընտրելիին վրայ այնքան օրքան այսօր կը մտածէ։ Շէմարում մը կը նշմարուի, առհասարակ Գաւառական ժողովի բոլոր անդամներուն վրայ եւ իրաւունք ալ ունին մարդիկը. սա՛ վախին մէջ են թէ մի գուցէ ապիկար մը, Իզմիրցին չճանչնալու չափ ազէտ մը հրամցնէ ասօր փառօք ու բազմութեամբ այս Ա. Թառին վրայ, ուրկէ Պարիզաբեր, մինչեւ իսկ Կոթզիկեաներ եկած են։ Այո՛, վախի մէջ է Իզմիրցին թէ մի գուցէ իր ընտրելին ո՛վ որ ըլլայ՝ զինքը չբբաղապահելիք կարգ մը ազգայիններու ձեռքին մէջ խաղալիկ դառնայ, եւ անդիտակցաբար անոնց թակարդին մէջ իյնայ. սա վախին մէջ են Իզմիրցիք թէ մի գուցէ իրենց չահերը իրենց իսկ ձեռքով վտանգեն։ Ինչպէս ըսի, երբեք այսքան չլմտած չուներ Իզմիրցին իր Առաջնորդը ընտրելուն մէջ։

Բարեկամիս մէկը, անցեալ օր, Պոլիսէն վերադարձած էր. հոն քանի մը եպիսկոպոսներու հետ տեսակցութիւններ ունեցեր է։ Անոնցմէ մէկը ըսեր է թէ մեր եպիսկոպոսները Իզմիր չեն ուզեր երթալ (հարկաւ ինքզինքն ալ մէջը խառնելով), իբր թէ Իզմիրցին հոգի տուած ըլլար անոնց վրայ, իսկ մնացեալներն ալ Իզմիրցիք չեն ուզեր եւայլն։

Կ'երեւայ թէ պոլսեցնակ այդ եպիսկոպոսները ինքզինքնին մեծ մարդու տեղ դրած են եւ իրաւունք ալ ունին իրենց համարումին մէջ, քանի որ անոնցմէ ամէնէն պզտիկը տարիքով 65 գարուններ հոլված է։ Ուրեմն թո՛ղ տեղերնին ամուր մնան։

Բայց կատակը մէկ կողմ. Իզմիր Առաջնորդի պէտք ունի եւ մարդ չկայ մէջտեղ, այսինքն Իզմիրին պէտք եղած մարդը չկայ. զի ամէն եպիսկոպոս եպիսկոպոս չէ, ոչ ալ ամէն վարդապետ՝ վարդապետ։

Երեցեան Սրբազան գլխաւոր ընտրելիներէն մէկն է թէեւ, բայց ի՞նչ օգուտ որ պատճառները յոյժ բանաւոր են Պոլսէն չհեռանալուն. հետեւապէս, չենք ուզեր այդ յարգելի եկեղեցականի մասին աւելի գրել։

Արժանաւոր ընտրելի մըն է Դուրեան Սրբազան, որուն կարգալութեան վրայ յանձնարարութեան պէտք չկայ. իր ասնունը հոս ամենուն համակրութիւնը գըտաւած է։

Յակոբ Աչտա Սրբազան։ Ժամանակ մը Իզմիր եկած է օգտակարութեան համար եւ այս տարի ալ վերադարձը դալու արամադրութիւնը ի լոյ կ'ելանէր։ Աչխատասէր, անկողմնակալ մէկն է Աչտա Սրբազան. Սամսունցոց համակրելի եղած է եւ փոխադարձաբար։ Մէկ խօսքով խոհեմ ու չրջահայեաց ըլլալը հոս տեսնուած է գլխաւոր պարգաներու մէջ։

Զիլինկիրեան Տէր Եղիշէ։— Այժմեան ընտրելիս Երուսաղէմայ Ժառանգաւորաց վարժարանին. երիտասարդ, պարկեշտ ու զարգացեալ վարդապետ մը. մեզի լաւ կերպով յանձնարարուած է, եւ իր այս բարեմասնութիւնները աւելի աչքառու հանգամանք մը կը ստանան, երբ նկատառնենք իր Առաջնորդական թէ Փախանորդական պաշտօնավարութիւնները, որ այնքան խոհեմ ու արդիւնաւոր եղած են. պարկեշտ, ազնիւ եւ չանսաէր եկեղեցական մը կը ներկայացուի մեզի նաեւ Սկիւտարի քարոզիչ Տ. Դանիէլեան Հայր Սուրբը եւ օրէ օր իր համակիրները կ'աւելնան։

* *

Իզմիր իր պիւտճէին մէջ 120 ոսկի տարեթոշակ որոշած է. այս գումարին կրկինն ալ զանազան իրաւունքներէ եւ նուէրներէ կը գոյանայ։ Հետեւապէս քիչ մը վարչագէտ, հեռատես ու զարգացեալ Առաջնորդ մը եթէ ունենանք տարեկան 250–300 ոսկի չահիլը բան մը չէ։ Թեմերուն ամէնէն փառաւորն ու կարեւորն է Իզմիր. հոս, գրիչ բռնող չատ կայ, նոյ՛ քան զի քննադատող։ Գրիչերը կը կարդան, քննադատողները բերանին կը փակեն այն բարեդէպ պարագային, երբ գալիք Առաջնորդը մէկ խօսքով Իզմիրցիքը լճանչնալու չափ ազէտ մէկը չըլլայ։

* *

Գաւառական ժողովին թեմական հինգ անդամներու ընտրութենէն յետոյ, զոր հաղորդեցի նախորդ թղթակցութեամբս, մնացեալ 5 թեմերու ընտրութիւններէն 4 ին տեղեկագրերն ալ հասան Առաջնորդարան, որոնք են. Բուչատա, Սէրքէ Այազնէն՝ Յակոբ էֆ. Միքայէլեան, Մաղնիսա, վարի Թաղէն՝ Նազարէթ էֆ. Ներսէսեան, Մաղնիսա, վերի Թաղէն՝ Յակոբ էֆ. Վարեէմզեան, Բասմասաէն՝ Կարապետ էֆ. Պալասանեան։

Պարիրարքարանէն վաւերացումը գալուն պէս, տեղական 25 անդամներ՝ նիստ գումարելով՝ պիտի վաւերացնեն թեմական ընտրութիւնները եւ անկէ հետոյ՝ կեղծիք, եւ առարկաներու արդէն իսկ ալանդակ գիները անկարելի համարուելու սասիման չափազանցէի։ Եւ յետոյ, այս գծագրուած ընակարգին կը պակսի իր դիւրաբեկ ու խարխուլ երեւոյթը եւ իր չորցած ջութակի հնչակցութիւնը։ Փոյթակերներու ներկայացնող մատիսի սաւերներուն մէջ՝ չկա՛յ այն մանրակրկիտ ճշդութիւնը՝ որով բանուած են անոնք, ո՛չ ալ անոնց ծայրեղ հնութիւնը, ո՛չ կատարեալ մաքրութիւնը, ո՛չ ալ ճպռաններու ժամանքին թրմռումները, որոնցմով անոնց չորցած նեարդերը պրեւուած ըլլալ կը թուին հարիւրաւոր տարիներէ ի վեր։ Զկայ նոյնպէս այն աբպուտութիւնը՝ զոր մարդ կ'ունենայ հոս, գտնուելով խիստ հեռաւոր տարածանի մը մէջ, ծառերու միջեւ գտնուող բարձունքի մը վրայ թառած, բոլոր քաղաքներու ամենէն ալանդակին վերեւը։ Ո՛չ, այս ամէնը կարելի չէ գծագրել, կարելի չէ արտայայտել. սոսնք անդարմանելի եւ անըմբռնելի պիտի մնան։

ԹՈԿՕ ԾՈՎԱԿԱԼ

Իր մարտնաւէն կը դիտէ նաւային գործողութիւն մը

հանդիպի վերադարձ մը, մինչդեռ Պոլսոյ հայ վաճառականներուն մէջ՝ իբր պարզ գրագիր մասն բազմաթիւ երիտասարդներ՝ որոնք ինքնաշխատութեամբ լաւ նախապատրաստուած էին ժամանակին. կամ լեցուն ուսականներ կըսանան իրենց առաջին ատեանին, կամ չահակից եղած են եւ կամ ինքնագլուխ առեւտրի մը ատր։

Օրինակները կան, բայց չլսողուածներուն հաւատութեամբ չատ քիչ են։ Եւ չսպղուած ներուն մտամասնութիւն կազմելուն մեղքը մեր դպրոցներուն վրայ կը ծանրանայ։

Այն կարգ մը բարեփոխումներուն մէջ որոնք ժամանակին հետ տեղի ունեցած են մեր կրթական գործին մէջ, այս կէտը անուշադիր մնացած է։ Երբեք հաշիւը չեն որվկացած այն նպատակով եւ ուղղութեամբ որ ազան առաջին առթիւ գործածէ զայն, կամ ասմարակալութիւնը՝ իրապէս «տեսրակ բռնելու» համար։ Տակաւին, առուծախի հաշիւ մը գործնական ըմբռնումով ընել տուած չեն անոնց, ո՛չ ալ առեւտրական պարզ նամակագրութեան մը վարժեցուցած, թէեւ կընդառաջ՝ հանելուկաձեւ թատրական խընդիրներ լուծելու միտք յոգնեցուցած ըլլան աղաքը եւ բաւական յալող թարգմանութիւններ ընելու չափ ֆրանսերէն սորված։

Ի՞նչ օգուտ ունի, լրագրութեան միջոցաւ չարունակ կրկնել միւնոյն բաները, թէ առեւտրական մրցմանց պատճառաւ կեանքի պայքարը դժուարացած է, թէ գործի մարդերու սիրունդ մը պատրաստել պէտք է, երբ վաճառականի ու գործի մարդու համար անհրաժեշտ եղող նախնական կրթութիւնը գիտակցորէն ու ձեռնհասօրէն չանդուիր դպրոցներուն մէջ։

Տ. Ա.

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

(Թղթակցութիւն «ԱՐԵՒԵԼՔ»ի)

Իզմիրի Առաջնորդական ընտրութեան առթիւ. — Մնացեալ թեմական հինգ անդամներու ընտրութիւնը. — Ներսէսեան որբանոցի արհեստանոց նոր ճիւղը. — Դերձակութեան ճիւղին արդիւնքները։

Իզմիր, 15 մայիս

Գաւառական ժողովի ընտրութիւնը վերջացաւ։ Առաջնորդական ընտրութիւնը օրուան կարեւորագոյն հարցը դարձաւ, այնպէս որ ոչ միայն նորընտիր անդամները, այլ եւ ժողովուրդն ալ սկսաւ հետաքրքրուիլ անով։ Ամէն մարդ, պաշտօնական թէ անպաշտօն՝ լրջօրէն կը մտածէ թէ ո՞րս տալ պէտք է իր քուէն. ես կը կարծեմ թէ դեռ Իզմիր Իզմիր ըլլալէն ի վեր մինչեւ այսօր Առաջնորդի ընտրութեան առթիւ երբեք մտածած, ըզբաղած չէր իր ընտրելիին վրայ այնքան օրքան այսօր կը մտածէ։ Շէմարում մը կը նշմարուի, առհասարակ Գաւառական ժողովի բոլոր անդամներուն վրայ եւ իրաւունք ալ ունին մարդիկը. սա՛ վախին մէջ են թէ մի գուցէ ապիկար մը, Իզմիրցին չճանչնալու չափ ազէտ մը հրամցնէ ասօր փառօք ու բազմութեամբ այս Ա. Թառին վրայ, ուրկէ Պարիզաբեր, մինչեւ իսկ Կոթզիկեաներ եկած են։ Այո՛, վախի մէջ է Իզմիրցին թէ մի գուցէ իր ընտրելին ո՛վ որ ըլլայ՝ զինքը չբբաղապահելիք կարգ մը ազգայիններու ձեռքին մէջ խաղալիկ դառնայ, եւ անդիտակցաբար անոնց թակարդին մէջ իյնայ. սա վախին մէջ են Իզմիրցիք թէ մի գուցէ իրենց չահերը իրենց իսկ ձեռքով վտանգեն։ Ինչպէս ըսի, երբեք այսքան չլմտած չուներ Իզմիրցին իր Առաջնորդը ընտրելուն մէջ։

բազէ իր սիրուն արագիլները, բայց հեռապատկերի ինչ ինչ ծանօթութիւններ ունիմ՝ որոնք կը պակսին իրեն. ու լեռայ սովորեցուցած են ինծի նկատել իրերը՝ ինչպէս որ են, առանց անոնց տալու հանմարեղ կերպով արտասովոր ու ծամածռուն ձեւեր. ուստի այս երեք ճառբանութիւնները կը հիանան իմ ուրուանկարիս իրական երեւոյթին վրայ։

Սքանչացումի փոքրիկ հիշեր արձակելով՝ մասամբ իրարու կը ցուցնեն առարկաները, երբ հեռզհետէ անոնց ձեւն ու սու�ը կը սեւագծուին Թղթիս վրայ։ Բրիղանթիմ համակրանքի նոր ակնարկով մը ինծի կը նայի.

— Անաթա Իշխան! կ'ըսէ ան. (գրականօրէն՝ «դու՝ առաջին», ինչ որ կը նշանակէ. «Դուն բոլորովին առաջնակարգ անձնաւորութիւն մըն ես!»)

Օր. Օեւզի այս գնահատանքը աւելի կը բարձրացնէ եւ խանդավառ կը դարձնէ.

— Անաթա պաղատի! Դո՛ւն միայն այսինքն՝ «Միայն դո՛ւն կա՛ս աշխարհի վրայ. բոլոր ուրիշներ՝ քու քովդ՝ անպիտաններ են»)։

Տիկին Բռիւն բան մը չըսեր, բայց լաւ կը նշմարեմ թէ իր կարծիքն ալ նոյնաբաղ գնահատական չէ. իր մեղկ կեցուածքը, իր ձեռքը՝ որ ամէն վայրկեան իմս կը չօշափէ, կը հաստատեն այն դատողութիւնը՝ զոր իր պահ մը առաջուան վերադարձին երեւոյթը տուած էր ինծի. անարգելոյս իմ անձնաւորութեանս ամբողջութիւնը կը գրգռէ իր երեւակայութիւնը, որ լուսաղացեալ տարիքին մէջ վիպական մնացած է! — պիտի մեկնիմ այս տեղէն, զինքը չառ ուշ հասկցած ըլլալս վիշտովը!!...

Բայց եթէ այս տիկինները կը հաւնին իմ գծագրութեանս, ես գոհ չեմ։ Ես ամէն բան ճշդիւ իր տեղը դրած էի, բայց առանց ամբողջութիւնը չգիտեմ ի՞նչ սովորական, ծանօթ ու ֆրանսական երեւոյթ մը ունի՝ որ յալող չէ։ Նկարը արտայայտիլ չէ, ու իւրովի կը հարցնեմ թէ արդեօք աւելի ազէկ չի՞պիտի յալողէի, եթէ ճարտարական մէթոտով հեռանկարը կեղծէի, եւ առարկաներու արդէն իսկ ալանդակ գիները անկարելի համարուելու սասիման չափազանցէի։ Եւ յետոյ, այս գծագրուած ընակարգին կը պակսի իր դիւրաբեկ ու խարխուլ երեւոյթը եւ իր չորցած ջութակի հնչակցութիւնը։ Փոյթակերներու ներկայացնող մատիսի սաւերներուն մէջ՝ չկա՛յ այն մանրակրկիտ ճշդութիւնը՝ որով բանուած են անոնք, ո՛չ ալ անոնց ծայրեղ հնութիւնը, ո՛չ կատարեալ մաքրութիւնը, ո՛չ ալ ճպռաններու ժամանքին թրմռումները, որոնցմով անոնց չորցած նեարդերը պրեւուած ըլլալ կը թուին հարիւրաւոր տարիներէ ի վեր։ Զկայ նոյնպէս այն աբպուտութիւնը՝ զոր մարդ կ'ունենայ հոս, գտնուելով խիստ հեռաւոր տարածանի մը մէջ, ծառերու միջեւ գտնուող բարձունքի մը վրայ թառած, բոլոր քաղաքներու ամենէն ալանդակին վերեւը։ Ո՛չ, այս ամէնը կարելի չէ գծագրել, կարելի չէ արտայայտել. սոսնք անդարմանելի եւ անըմբռնելի պիտի մնան։

... Մեր հրաւէրը արդէն կատարուած ըլլալով՝ ինչ որ ալ ըլլայ՝ այս գիշեր պիտի ընենք մեր թելի ընդհանրութիւնը։ Ուրեմն հրաժշտի թելը պիտի ըլլայ ան, որուն համար կարելի եղած չգեղութիւնը չպիտի զլանանք։ Մենց որ, սովորութիւնս է իմ տարաշխարիկ կեանքս միշտ հանդէսով մը փակելու. զանազան երկիրներու մէջ այսպէս ըրած եմ արդէն։

Պիտի ունենանք մեր սովորական այցելուները, յետոյ զօքանչս, աղգականներս եւ վերջապէս թաղին բոլոր Մասմէները։ Բայց, ճարտանական նրբաճաշակ նարոյթով մը, այս անգամ ա՛յլ մէկ ներսպոյի բարեկամ չպիտի ընդունինք, — եւ ա՛յլ իսկ աննաստալի բարձրութիւն ունեցող բարեկամ. — միայն Իլը, ու ա՛ն ալ պիտի պահենք անկիւն մը, ծաղիկներու եւ արուեստական առարկաներու ետին։

Վերջալոյսի լեռին ճամանչներուն, առաջին լուսաւորներու ցոլմանքի պահուն՝ գործաւորը արմէք չունի։ Այսպէս երբ գործաւորը դժբաղդ արկածով մը ձեռքը կամ ոտքը կարէ, assistance՝ պզտիկ գումար մը կը վճարէ եւ այն ալ ժամանակաւոր. իսկ մեքենա ի հարիւ եւ ի չոն գործարանատէրին բանած ատենը եթէ պատահմամբ կոտրի գործիքներէն մէկը, ոտա դարուս գործարանատէր-աւատապետը կը սպիպէ գործաւորը որ վճարէ մեքենային նորոգութեան գինը՝ պատրաստելով եղած վնասը արդիւնք անգործութեան գործաւորին։ Թէեւ օրէնքը չարամադրեր՝ ու խստիւ կ'արգիլէ, բայց խեղճ գործաւորը բանդաստուած, յանախ յանձն կ'առնէ տուժել, գործարանէն վռնտուելու երկիւղովը վարպետուած։

Մեքենական խիզախ արշաւը տարատացուցած է գործաւորին կորովը՝ կեանքի պայքարին մէջ։ Մնդիրը աւելի ճշդելու համար, լաւ ուս է ըսել մեքենականութիւնէ աւելի ներկայ գործաւորական օրէնդրութիւնն է որ խոտորնցուցած է գործաւորը չանգարծին առաջ. ո՛չ մէկ օրէնք չապահովեր գործաւորին ծերութիւնը կամ ապագան. արդի օրէնքը 20-30 տարի առաջ գործաւորական կեանքի համար բաւական նպաստաւոր արդիւնք տուած է, սակայն մեքենաներու օրէ օր հնարումը ու կատարելագործումը գործաւորին առօրեայ հացին սպառնացող բուռն հակազդեցութիւնը ունի, հետեւարար օրէնքն ալ լսա՞մ յեղաշրջումն ու կատարելագործման անհրաժեշտ հա՛կին տակ կ'ելնայ։

Այս առթիւ աւելորդ չեմ համարիր քանի մը տրամադրելի օրէնքներ լիլեայ այժմեայ Ֆրանսայի գործաւորական օրենդրութենէն։

1. Գործարանատէրը պարտի իր ճամբայ դնելիք գործաւորին 8 օր առաջ ազդարարել թէ չի կրնար այլ եւս դինը պահել իր տանը մէջ։ (Գերմանիայ մէջ այս միջոցը 15 օր է)։ Մինչդեռ ամսականաւոր պաշտօնային կամ գրագրին համար այս միջոցը ամիս մը կամ ամիս ու կէս է։

2. Եւթ գործաւորը իր աշխատութեան միջոցին ոնե է վերջ մը սանայ՝ որով կարող չըլլայ աշխատելու, այն տանն գործարանատէրը պարտաւոր է նոյն գործաւորին օրագրէքին կէսը վճարելու մինչեւ կատարեալ բուժումը։

3. Եթէ գործաւոր մը չարունակաբար միեւնոյն գործարանին մէջ 20 տարի աշխատի, այնուհետեւ նոյն գործաւորը կեանքին մինչեւ վախճանը նոյն գործարանին մէջ մնալու իրաւունք ունի։

Եւ ասիկա չատ անգամ բացառութիւններ ունի, այնպէս որ գործաւորին պաշտօնավարութեան 18.դ կամ 19.դ տարիներու միջոցին միոգէպ մը պատահի կամ պատճառ մը յարուցուի եւ գործաւորը վռնտուի իրեւ լանցապարտ, այս պարագային՝ վերի օրէնքը չատ զօրաւոր չէ գործաւորը պաշտպանելու դատարանի մէջ։ Եւ տակաւին ուրիշ երկրորդական կարգ մը կանոնագրութիւններ՝ զորս մի առ մի լիլեայ յոգնածիս ոտանդը չի ներեր։ Որ եւ է գործարան ամենեին պարտաւոր չէ հանգստեան թոշակ տալու գործաւորին, եւ այսօրուան միջոցի երեսի. միջոցը զբաղեցնող խնդիրներէն մէկն է, բացի քանի մը մեծ հաստատութիւններէ եւ վարչական պաշտօնեութիւններէ։

Այսպէս արտադրող ձեռքն է որ չատ անգամ զրկուած է, յանախ ուօթի եւ անընկարան, արդիւնք անգործութեան կամ իր արտադրողի իրաւունքը պահանջելու համար ըրած դիմումին, թէեւ այս միջոցին գործաւորական ընկերութիւններ (syndicat) գործաւորին օրական փոքրիկ նպաստ մը կուտան, բայց անով կարելի չըլլար ամբողջ ընտանիք մը ապրեցնել, եւ օրը օրին ապրող այդ տիկինները եկան պաշտելի խնայաբարութիւններով։ Եւ ընդհանուր մը ունակ լեցուցաւ. կեղծ փոքրիկ կիներով, որոնց փոթոռ ալքերը ատաղմարէն կը ժպտին. ոտոչ երենասի նման կը փայլին խնամով լարդարուած բոլոր խեցեհիւսքերը. ճղճիմ ու վատ մարմիկները կը կորսուին չափազանց լայն չրջազգեստներու մէջ, որոնց ամէնքն ալ եւեւի կողմէն նեղ թիկունքներուն վրայ սահիլ իւնալու չափ լայն բացուածք մը ունին, եւ այսպէս երեւան կը հանեն հիանալի ծոծրակներ։

Բրիղանթիմ՝ քիչ մը մելամաղձիկ, զօքանչս, Ռըվնգիլ, չնորհալի եւ փութկոտ ձեւերով կը սպասարկեն այս խմբակին մէջտեղ, ուր մանրիկ ծխափոխերը կը սկսին վառուիլ։

(Շարունակելի)

—(50)—

"ԱՐԵՒԵԼՔ,,ի ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՏԻԿԻՆ ՔՐԻԶԱՆԹԷՄ

Հեղինակ — Թարգմանիչ

ԲԻԷՐ ԼՈԹԻ — Տ. Ս. ՇԱԼՃԵԱՆ

ԺԱ.

Ուստի, ալեմէս Թերթ մը ընտրելով՝ անմիջապէս կը սկսիմ, գեանի վրայ նըստած եւ կրթնած մարախներով փարագուսած դղրոցիս, — մինչդեռ իմ եախ՝ երեք կիսները, ինծի խիստ մտեցած՝ կը հեռուին մարիսա չարժումներուն՝ զարմացկոտ ուշադրութեամբ մը։

Երբեք բնականէն քաշուած պատկեր մը տեսած չէին, ճարտնական արուեստը միշտ հնարոյթական ըլլալով. իմ մէթոտս զիրենք կը սքանչացնէ։ Թերեւս Պ. Սիւգրի ձեռքին ճշդութիւնն ու արագութիւնը չունիմ, երբ ան կը խըմբագրէ իր սիրուն արագիլները, բայց հեռապատկերի ինչ ինչ ծանօթութիւններ ունիմ՝ որոնք կը պակսին իրեն. ու լեռայ սովորեցուցած են ինծի նկատել իրերը՝ ինչպէս որ են, առանց անոնց տալու հանմարեղ կերպով արտասովոր ու ծամածռուն ձեւեր. ուստի այս երեք ճարբանութիւնները կը հիանան իմ ուրուանկարիս իրական երեւոյթին վրայ։

Սքանչացումի փոքրիկ հիշեր արձակելով՝ մասամբ իրարու կը ցուցնեն առարկաները, երբ հեռզհետէ անոնց ձեւն ու սուսերը կը սեւագծուին Թղթիս վրայ։ Բրիղանթիմ համակրանքի նոր ակնարկով մը ինծի կը նայի.

— Անաթա Իշխան! կ'ըսէ ան. (գրականօրէն՝ «դու՝ առաջին», ինչ որ կը նշանակէ. «Դուն բոլորովին առաջնակարգ անձնաւորութիւն մըն ես!»)

Օր. Օեւզի այս գնահատանքը աւելի կը բարձրացնէ եւ խանդավառ կը դարձնէ.

— Անաթա պաղատի! Դո՛ւն միայն այսինքն՝ «Միայն դո՛ւն կա՛ս աշխարհի

գործաւորը չուններալով պահեստի գումար մը, չի կրնար երկարօրէն դիմանալ գործադուլի միջոցին, որով կրկին ստիպուած, բազուկները սթթած, գործի կը ելնի, փոքր ինչ ղղալի փոփոխութեամբ կամ երբեմն երբեք։

Այսպէս գործաւորը կը քալէ կեանքին մինչեւ 40դ. տարին, երբ կեանքի առամը ուրիշ գոյն կ'առնէ։ Դարձեալ նոր կը ճանչնամ, որոնց մէջ 40 տարեկանէ վեր մարդ կարելի չէ՛ գտնել, որովհետեւ ծերութիւնը սկսած է, ինչ որ չի գոհացներ շահագիր գործատուները, ըսելով թէ իր գործարանը ապիկար եւ ծերերու ապաստանարան մը չէ։ տեսնենք երբա՞ն եւ իր քաղաքակրթութիւնը։

Ըսինք թէ բնական արդիւնք է ծերութիւնը, պատահմանը հակասական է, այո՛ կամ ա՛յ. որովհետեւ բնութեան մէջ բոլորը չեն ծերանար, ինչպես միջատներ ու թիթեռնիկներ չեն ներկայացներ իրենց տամնապատիկ գոյութեան մէջ մահուան նախազգեցոյց անկման նշան մը, միայն մարդը կը ներկայացնէ ծերութեան մէջ կատարեալ նախատիպը։

Այսօր կը հաստատեն թէ մտաւորական զբաղումները անհամար նուազ կը մաշեցնեն քան ֆիզիքական ալիքաւորութիւնները. ֆիզիքական յոգնութիւնը nocive է, այս է որ գործարանները կը մաշեցնէ, տրամադրելով թոքախտի եւ բոլոր փորատակ (viscérale) հիւանդութեանց՝ որոնք կը նըուազեցնեն տակաւ կենդանային առողջութիւնը։ Ընդհակառակը, մտաւոր աշխատութիւնը, չափաւոր եւ կանոնաւոր, կատարեալ զարգացումներ, օգտակար՝ մարմնական գործարանաց ընդհանուր գործունէութեան. դիտաւորներէն եւ գրագէտներէն շատեր, Ֆոնթենել, Շեվրէօլ, Վիքթոր Հիւգօ խոր ծերութեան մէջ մնացած են։ Խորհրդ, ընթերցողներ, այս տողերը կարդացած ատեն երբեք չը խորհիք մեր մտաւորական դասակարգին վրայ՝ օրուն մեծագոյն մասին կեանքը՝ թշուառութիւնն ու զրկումը կարճեցուցած է, եւ երբեմն ոչ-կանոնաւոր կենցաղավարութիւնն ալ ազդած է։

Դարձեալ ծերութեան ամրագրելին վրայ սանկոխած ասոնց ֆիզիքական այժը կը մակարի, կամաց կամաց անոր հետ շարաթական վարձքն ալ կը նուազի, այս տարիքին մէջ լանգոր անգործ է. հացի պէտքէն մտրակած՝ կը վազէ գործարանէ գործարան. իր ներկայանալն գործատանպետը քննելու եւ հարցնելու համար գլխուն ճերմակ թելերը, կը դիտէ ... քիչ մը լսուոյ գործ գտնել անկարելի կը դառնայ. այս պարագային՝ չատ քիչ չեն գործատիրներ, որոնք կը սարկիրեն ճերմակ մազերու ցաւալի տեսքը ներկի տակ պարկելու. տես քաղաքակրթութեան հարկապահանջը։

Արդի քաղաքակիրթ կարծուած Եւրոպան դարու կը վաստէ տնտեսական պայքարէն ակար, հիւանդ եւ ծեր գործաւորները։

Ծերութիւնը տարիքին հիւանդութիւնն է. այսօր բժշկական ալիքասը հետամուտ է քննել այս բնական երեւոյթը. կատարելապէս չենք կրնար ըսել թէ անհիմն է կարծել կամ խորհիլ որ պիտի գայ օր մը, երբ ծերութեան հետեւանք քանի մը հիւանդութիւններ, ինչպես զառամութիւնն իրենց դեղմանը գտնեն, որպէս մարդ կարենայ պահել մի՛ չենք իր մահը ֆիզիքական գործունէութեան ուղղութիւնը, ինչ որ արդի կենսաբաններու քննութեան առարկան է, եւ այսօր այս գործունէութեան արլլոյսն է։

Վերջապէս ընտանեկան եւ ընկերական կեանքին մէջ ծերունին արամադրէ գործունէութեան զօրաւոր միջոցներ արտադրել ներկայի համար, իբրեւ անցեալի փորձառու, ճարտար եւ վարեմի աշխատաւոր։ Բանական գրականն փատ մընն է զոր տեսայ Բարիզեան թերթի մը մէջ Ֆրանսայի այժմեայ Ակադեմականներու միջին տարիքը ներկայացնող հետագայ ցուցակը։ 1903 յունվար 1՝ Գիտական Ակադեմիա (62), Դեղեցիկ դպրութեանց Ակադեմիա (63), գեղարուեստի, բարոյախօսական եւ քաղաքագիտական Ակադեմիա (68)։

Վերջին խօսք. կ'ուզենք տիպար քաղաքակրթութիւն, մի՛ լքեր ծերութիւնը, անցեալի այն ճարտար նուաստը։

Մ. Ե.

ՎԱՐԶԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐԳԻՒ ՎԱՐԶՈՒԹԵԱՆ

—o—

ԱԶԴ.— Խորհուրդս կը ծանուցանէ Օ.մ. հանրային պարտաթուղթերէն ունեցողներուն թէ 1881 դեկտ. 8/20ի Կոյս. Հրամարտակին Ե. յօդուածին 5դ. հատուածին տրամադրութեան համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին այն բոլոր կտրօնները որոնք գանձուած չեն վեց տարուան մէջ, սկսելով իրենց պտմանաժամը լրանալու թուականէն։ Հետեւաբար, պտմանաժամը 1898 սեպտ. 11/13ին ուստրոզ 30 թիւ կտրօնները Օ.մ. Հանր. Պարտքի վարչութեան պիտի մնան, եթէ գանձուած չըլլան մինչեւ 31/13 սեպտ. 1904։

19/1 յունիս 1904 2—12

* * *

Խորհուրդս կը ծանուցանէ 4% Բրիտանիոյ պարտաթուղթերէն ունեցողներուն թէ՝ 1890 ապրիլ 15/27ի Կոյս. Հրամարտակին 14դ. յօդուածին համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին այն բոլոր կտրօնները՝ որոնք չեն գանձուած իրենց պտմանաժամը ուստրոզէն սկսելով մինչեւ վեց տարի։ Հետեւաբար, նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 16 կտրօնները, որոնց պտմանաժամը լրացած էր 1898 սեպտ. 1/14ին, Հանր. Պարտքի վարչութեան պիտի մնան, եթէ գանձուած չըլլան մինչեւ 31/13 սեպտ. 1904։ 2—12

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Զինական աղբիւրի լուրեր. — Ճապոնեռուն ծրագիրը. — Ճապոնեռուն վիճակը։

Բարիզ, 3 յունիս. — Զինական աղբիւրէ առնուած լուրեր, կ'ըսէ Թան, կը հաստատեն այն տեղեկութիւնները թէ Թա-Բու-Զան ցամաք հանուած ճապոնական զինուորներու մէկ մասը գէպ ի Ցէնկ-Հանկ-Զէնկ ճամբայ ելած է, հատնորէն նոյն իսկ Բիաօ-Մէն։ Այդ շարժումը ցոյց կուտայ թէ Բուրքի զօրավարին օգնելէ ուելի մտադրութիւն կայ, անոր հաղորդակցութեան գիծը ապահովելու, որ քիչ մը վտանգի տակ կ'երեւայ Խազախներու արշաւանքներէն։ Ճապոնները յայտնի կերպով կը զբաղին վերջնականապէս կազմակերպելու հաղորդակցութեան այդ գիծը, նկատի առնելու երկարաձգ կայանք մը։ Այդ գիծը Ան-Թունկէն Ցէնկ-Հանկ-Զէնկ գրեթէ հարիւր քիլոմէթր է՝ լաւ ճամբով մը։ Ամէնէն լուսաւորը եւ ուղիղն է Ճապոնները համար, բայց միակը չէ։ Ճապոնները մանուանդ իրենց տրամադրութեանը տակ պիտի ունենան Թա-Բու-Զանէն Լուան-Վան-Միաօ եւ Բիաօ-Մէն տանող ճամբան։ Այդ կերպով, կը լրէ Թան, իրենց ետեւի կողմին եւ ճակատին համար չատ հանգիստ են եւ իրենց յաջողած հանձարեղ միջոցներէն բան մը չի պակսիր՝ ամէնէն ուելի ծովէն որ գլխունք կը անուանեն՝ այն պահուն ուր գործողութիւնները պիտի վերսկսին նոր եռանդով մը։

ՄԱՆՁՈՒՐԻԱ

Գերիներու փոխանակութիւն. — Լաւատես տեղեկութիւններ. — Լիաօ-Եանկի պաշտպանութիւնը. — Նահանջի ծրագիր. — Բերեսպուրկի մէջ զոյցներ. — Ճապոնեռուն գործունեութիւնը։

Բերեսպուրկ, 3 յունիս. — Բուրքի զօրավարը վերջերս առաջարկեր է Բուրքաթքին զօրավարին՝ գերիներու փոխանակութիւն մը կատարել, բայց ռուսական ընդհանուր հրամանատարը բոլորովին մերժեր է։

Մուքտեն. — Կը ծանուցուի թէ Բուրքաթքին զօրավարը հիմա կարող է յարձակողականի սկսիլ ընդարձակ չրջանակի մը մէջ։ Իրաւ է որ Ճապոնները տիրած են Լիաօ-Թանկի թերակղզին, եւ Բուրքաթքի պաշտպուած պէս է։ Ճապոնները ամէնէն կարճ ճամբաներով յառաջացած են մինչեւ ռուսական գլխաւոր դիրքերը։ Սոսր հետ մէկտեղ՝ Ճապոնեռուն ապագայ գործողութիւնները կ'երեւայ թէ սեղմ ընդարձակութեան մը վրայ պիտի կատարուին, վասն զի Բուրքաթքի հիւսիսային կողմը վտանգաւոր պիտի ըլլայ չատ բաց թողուլ իրենց հաղորդակցութեան գիծերը։ Խազախներու արշաւանքներուն վերաբերեալ լուրերը ցոյց կուտան թէ Ռուսերը արդէն յարձակողականի սկսած են Հայ-Զէնկի հարաւային կողմէ։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Բուրքաթքի ռուս զինուորները կը նեղեն Ճապոնները։ Կը կարծուի թէ այդ կարեւոր բերդին պաշարումը չատ երկար պիտի տեւէ։

Թոքիօ. — Ռուսերը ուստրեցին չինութիւնը տասնմէկ բերդերու Լիաօ-Եանկի մէջ. ասոնց չուրջը սակաւներ զեռեղեցին՝ 1500 մէթր տարածութեան մը մէջ։ Բուրքաթքին զօրավարին ռազմագիտական ծրագրին նպատակն է ամէն կերպով արգելք ըլլալ Ճապոնեռու մերձեցմանը դէպի Լիաօ-Եանկ եւ Մանջուրիի հիւսիսային կողմը։ Սէլքսիէվ ծովակալին պահանջմամբ՝ չինական բանակը ճակատամարտ մը կատարեց ուստրեռուն հետ։

Բերեսպուրկ. — Բուրքաթքին զօրավարը Լիաօ-Եանկէն ճամբայ չէ ելած դէպ ի հարաւ երթալու համար եւ պիտի չկրնայ ալ այդ չարժումը կատարել, վասն զի Բուրքի զօրավարը ճամբան պիտի կտրէ։ Ճապոնցի զօրավարը բաղմաթիւ բանակով կը սպասէ, յուսալով որ Ռուսները պիտի գործեն այդ տեսակը։ Բուրքաթքին զօրավարը, սակայն, լաւ ռազմագէտ մըն է եւ այդ տեսակ ծուղակի մը մէջ պիտի չիյնայ։

Թոքիօ. — Ձիկի Շիմբօ հեռագիր մը ստացած է՝ ծանուցանող թէ Բուրքաթքին զօրավարին բանակը որ 80,000 հոգի միայն կը բաղկանայ, եթէ ժամանակը գայ Լիաօ-Եանկէն ու Մուքտէնէն Խարին պիտի քաշուի։ Ռազմամթերքի եւ ուտելիքի փոխադրութիւնները հիմակուընէ Մանչուրիոյ հիւսիսային կողմը կը քաշուին։

Բերեսպուրկ. — Ռուս ժողովուրդը տնտեսութիւն կը զգայ՝ կարեւոր լուրերու յարատեւ պակասութեանը համար. տարի հետեւանքով ջերմ փափաք մը կը զգայ որ հաշտութիւն կնքուի։ Բուրքաթքին զօրավարը չուզեր գործադրել Բերեսպուրկէն իրեն տրուած հրամանը՝ դէպ ի առաջ քալելու համար։ Այդ մերժումին պատճառը այն է թէ յարձակողականի համար անհրաժեշտ նկատած չորս հարիւր հազար հոգին տակաւին իր տրամադրութեանը տակ չունի։ Բուրքաթքին զօրավարը կը խնդրէ որ Բերեսպուրկ վերադառնայ։

Բարիզ. — Բերեսպուրկէն հետեւեալը կը հեռագրեն Նիւ-Եորք Հերալտի.— Նոր զօրավարը զբաղած է ճապոնական երրորդ զօրանոցը ցամաք հանելու Թա-Բուզան։ Երկու նոր զօրաբաժիններ պիտի գտնուին Օքտ. զօրավարին՝ իբրեւ օգնութիւն, որով անոր զինուորներուն թիւը հարիւր քսան հազարի պիտի բարձրանայ։ Երրորդ զօրանոցին մնացած մասն ալ Բուրքի զօրավարին բանակին պիտի միանայ, որով անոր զինուորներուն թիւն ալ հարիւր քառասուն հազարի պիտի բարձրանայ։ Բերեսպուրկի մէջ զինուորական կարծիքներուն կարծիքը այն է թէ Ճապոնները յարձակուելու թիւր Մուքտէն եւ Հայ-Զէնկ տանող ճամբաներուն վրայ, չուսով պիտի յայտնէ անոնց ռազմական ծրագիրը։ Կը կարծուի թէ Ճապոնները սիեւնայն տան պիտի յարձակին Բուրքաթքին զօրավարին մեծ բանակին երկու կողերուն վրայ։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Ճապոնները մեծ խնամով կ'ուրցնեն իրենց եռին Թաղած դիրքերը Ռուանկ-Թունկի թերակղզին մէջ։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

«Թայմզ»ին թղթակցին. — Փախստականներու պատմութիւն. — Բորթ-Արթուրի կացութիւնը. — Զանազան լուրեր։

Լոնտոն, 3 յունիս. — Թայմզին մասնաւոր թղթակիրը իր յոգնեալէն տնթել հեռագրի միջոցաւ հետեւեալը կը հեռագրէ յունիս 2 թուականով. — Թուրիվ գետեղեալ Ամուր նաւը դրած էր այն ականները, որոնք քանդեցին ճապոնական Հացուցի մարտանաւը։ Ագէնը պատահմամբ իսկ ճապոնական Քնդանօթակիրներու խումբը կարեց Ամուրի ու անոր ուղեկցող նաւերուն նահանջի դիծը. լսուայ թէ Բա-Լիէն-Ուանի ծովածոցը գնաց։ Ռուսական նաւերուն վիճակին վրայ տեղեկութիւն չունիմ։ Եթէ տասնը կրցած են նոքէն Բորթ-Արթուր ժամանել, տակէ տա պիտի հասկցուի որ նաւանգիստին մնացածին ջուրերը բաւական խորունկ են եւ հետեւաբար ճամբան բաց է։ Բորթ-Արթուրէն եկող փախստականներէն տեղեկութիւնները քաջեցի. — Նաւահանգիստին զինուորական իշխանութիւնները հաւաքեցին ուտելիքներու բոլոր պարտաստ քանակութիւնները։ Ոլորտները եւ բնակիչները պէտք է գոհանան իրենց պահածներէն եւ կամ չինական նաւակներուն բերածներէն։ Այնպէս կը նկատուի թէ դիներ, զրկումով տարբելու պայմանով, հինգ տմսուան չափ պաշար ունին։ Բարտիին տակը կեցած են ռուսական վիրաստած հինգ նաւեր, որոնց մէջ գտնուած քարուկիրի ամէն առարկաներ վերցուցած են։ Շիտէլ զօրավարը նաւահանգիստին մէջ տեղական բազմաթիւ նաւակներ վար դրած է, չի գիտցուիր ի՛նչ նպատակով։

Քրոնիքաս. — Այս տեղի նաւային բարձր չրջանակներուն մէջ կը կարծուի թէ Բորթ-Արթուրի նաւատորմին ուժասմայ հրամանատարը վերջին անդամ սա հրամանը ստացեր է Բերեսպուրկէն. — «Ամէնէն վերջին վայրկեանին՝ ծովին բացը գացէք եւ պատերազմեցէք Թոկիոյ հետ.»

Բարիզ. — Զէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ Ճապոնները նոր զօրախումբ մը ցամաք հաներ են Ջինկ-Թա-Զէ, Թա-Բու-Զանի հարաւային արեւմտեան կողմը՝ քսան մը ղոն հեռուն։ Թա-Լիէն-Ուանի հիւսիսային արեւելեան կողմն ալ Ճապոնական զինուորներ ցամաք հանուած են՝ Բորթ-Արթուրի դէմ գործող զինուորներու դէմ։ Առանց թիւը յայտնի չէ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

Զինուորներու պարենաւորումը. — Շանեկան վիճակագրութիւն մը. — Ռուսիոյ եւ Ճապոնի քանակները։

Բարիզ 3 յունիս. — Պատերազմի մը մէջ զինուորներու պարենաւորումը ամենէն գլխաւոր խնդիրն է։ Շանեկան է գիտնալ թէ, հակառակ եղած տեղեկութեանց անկատար վիճակին, երկու հակառակորդ կողմերը ի՞նչ պայմաններու մէջ կրնան ապահովել պարենաւորումը։ Նախ սկսինք Ռուսիայէն։ Զինուորական զանազան հրապարակագիրներու կողմէ եղած հաշիւներու նայելով, 300,000 զինուորներէ եւ 100,000 ձիերէ բաղկացած բանակի մը օրական ըստ պատուոմը 1,600 թոնս է։ Այդքան ուտելիք փոխադրելու համար հարկ է 175 վագոն՝ այսինքն 25 վագոններէ բաղկացած եօթը կառախումբ։ Արդ, իմացուեցաւ որ Ռուսիոյ ճամբաներու եւ հաղորդակցութեանց նախարարը ամենօրեայ զինուորական վեց կառախումբեր կազմակերպել միայն կրցած է։ Ո՞ւրեմն կ'երեւայ թէ ճապոնական ապայակոյսը խարուած չէր, երբ կ'ըսէր թէ Ռուսիոյ 250,000 զինուոր միայն պիտի կրնայ պահել Մանչուրիոյ մէջ։ Եթէ ընդունուի որ Ռուսիոյ անընդհատ զինուորներ զրկէ Մայրագոյն Արեւելք, ամսական 20,000 հոգի հաշիւով— ամենէն առաւելագոյն թիւը— այդ 20,000 հոգիին ուտելիքը պիտի չկրնայ ապահովել երբ պատերազմի դաշտը ժամանեն։ 1900ի դէպքերը չանեկան տեղեկութիւններ ընծայեցին այդ մասին։ Ամերի եւ Սիպերիոյ զինուորները Ներպայէն կը ստանային իրենց ուտելիքներուն զրեթէ ամբողջութիւնը։ Խապարովսքի, Նիքոլսքի, Բորթ-Արթուրի եւ Սթրէթէնսքի զինուորական մթերանոցներուն պարունակութիւնը հազիւ բաւական էր նոյն տեղերը գտնուած զինուորներուն. տարբ պատճառը նախորդ տարին Սիպերիոյ մէջ հաւնձքերուն գէշ ըլլալն էր։ Խաները Ներպայէն բերուեցան։ Ներկայ պատերազմին մէջ կարելի է ընդունիլ թէ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ ռուսական զինուորական մթերանոցները մինչեւ յունիս 200,000 զինուոր սնուցանելու համար պէտք եղած պարէնը կը պարունակեն։ Այդ թիւերը հաղորդած է Կոլաքէ գնդապետը Գիրիճեր Թակէ-պաքի, սակայն յայտնի կ'երեւայ թէ ռուսական քանակութիւնը ցոյց կուտան։ Ցուրտ ամիսէն սկսեալ՝ Ռուսերը Մանչուրիոյ մէջ խոտ միայն պիտի գրտնեն որ լաւ տեսակէ կ'երեւայ։ Երկրին մէջ ալ պիտի կրնան մասամբ արջառ գտնել, բայց իրենց պաշարին մնացած մասը ինչպէս 1900ին, Ռուսիայէն պիտի ստանան եւ այդ առաքումով պիտի գրաւուի անդրսիբերիական երկաթուղիին գրեթէ ամբողջ գործունէութիւնը։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Զինու մեջ.— Ընդծովեայ ականներու խնդիրը. — Անգիոյ Երեսփ ժողովին մէջ. — Պարկ։ — Ալեքսիէվ ծովակալ։

Լոնտոն 3 յունիս.— Թիէն-Ջինէն կը հեռագրեն Սբանճարտի թէ Ջինու մեծ Խորհուրդը հեռագիր մը ուղղեր Բէյճինի ռուս դեսպանին՝ յայտարարելով որ ռուս զինուորները երբ չէզոք տեղ մը հեռանան, պէտք չէ քանդեն բնակարանները. վասն զի տակէ չէզոքութեան օրէնքներուն բռնաբարութիւն մըն է։ Նոյն Խորհուրդը համիսատ հեռագիր մը ալ Մա զօրավարին զրկեց՝ խնդրելով որ այդ տեսակ զեկոյց մը ըլլայ ռուսական բոլոր ապաներուն։

— Երէկ, Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ խնդիր եղաւ պատերազմի դաշտին չրջանակէն դուրսի ջուրերու մէջ դրուած թորփիլներու մասին։ Այդ առթիւ հարցապնդում մը եղաւ երեսփոխանի մը կողմէ։ Ս.տաքին գործոց խորհրդականը պատասխանելով յայտարարեց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը այդ մասին որ եւ է դիտողութիւն չէ ըրած պատերազմիկ կողմերէն եւ ոչ մէկին։ Բայց եւ այնպէս խնդիրը նկատողութեան առած է։

Սեուլ.— Եամամա զօրավարը, Սէսլ-Վիճուի երկաթուղիին չինութեան տեղերը Եամամա զօրավարը, իր կեդրոնը Զէմուլբօ փոխադրեց։ Դիծին չինութիւնը 40 քիլոմէթր տեղ ուտուած է։ Նաեւ կամուրջներ ալ չինուած են 24 քիլոմէթրի վրայ։ Դիծը մինչեւ Բիկ-Եանկ կը հասնի դեկտեմբերի սկիզբները։

Բերեսպուրկ.— Նովի Բրայ կը յայտարարէ թէ բոլորովին անհիմն են այն զրոյցները, որոնց համաձայն, Մայրագոյն Արեւելքի փոխարքայ Ալեքսիէվ ծովակալը հրաժարելու վրայ եղած ըլլայ։ Այդ թերթը կը յարէ թէ Ալեքսիէվ ծովակալը պատերազմիկ բանակին ու նաւատորմին ընդհանուր հրամանատարն է եւ ներկայ տագնապալից վայրկեանին մէջ իր պաշտօնը պիտի չթողու, վասն զի հաստատամիտ ու կորովի տեսչութեան մը հարկ կայ։ Նաեւ թէ Ալեքսիէվ ծովակալին տեղ այս միջոցիս կարելի չէ ուրիշ մը պաշտօնի կոչել։

Վիեննա.— Պէրլինի չինական դեսպան Երի-Զանկ յայտարարեց թղթակցի մը թէ իր կառավարութիւնը որոշած է չէզոք մնալ Ռուսիոյ եւ Ճապոնի պատերազմին մէջ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՃԱՊՈՆՆԵՐԸ ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐԻ ՄՕՏԵՑԱԾ

Զէ-Ֆուի, 6 մայիս. — Ճապոնները, առջի օրը, խիստ չատ մօտեցան Բորթ-Արթուրի։ Ռուսերը պարատաստ են ամէն կերպով ինքզինքնին պաշտպանելու։ Երկու հակառակորդներուն մէջտեղը երկու մղոնի հեռաւորութիւն մը մնացած է։ Հան չատ մեծ ճակատամարտ մը մօտալուտ է։

— Ճապոնները Տալնի փոխադրեցին իրենց գործողութեանց խարիսխը։

Թա Լիէն-Ուան — Ճապոնական բանակը Թերակղզին երկու եզերքներէն կը յառաջանայ։ Ճապոնները կը փնտռեն ու կը վերցնեն Թա-Լիէն-Ուանի մէջ Ռուսերուն կողմէ դրուած թորփիլները։

— Բորթ-Արթուրի մօտ թորփիլներու մը քանդեց Թ. դանօթակիր մը։

Վիեննա.— Տանրէնիգ հազար ռուս զինուորներ կը յառաջանան Բորթ-Արթուրը ազատելու։ Ճառաջապահները Նիու-Չուանկի մօտերը են։

— Ճապոնները կ'ամրացնեն Ցէնկ-Հանկ-Զէնկը։

— Տալնի մօտ մեծ ճակատամարտ մը մօտալուտ է։

ԲԵՐԵՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսերը կը պատրաստուին այն հաւանականութեան դէմ թէ Զինացիները կրնան Մանչուրիա մտանել։ Սահմանգլուխին վրայ գտնուած Զինացիներուն ընթացքը ուշադրաւ է։

ԹՈՔԻՕ.— Բուրքի զօրավարը, որ թեթեւ թիֆոյէ կը տառապէր, ապաքինեցաւ։

ԲԱՐԻԶ.— Զէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ ճապոնական խոշոր նաւ մը եւ ռուսական թորփիլնոսած մը, ականներու զգուշանալով ընկղմեր են Բորթ-Արթուրի առջեւ։

— Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ ճապոնի կառավարութիւնը որոշած է ամէն զոհողութիւն ընել, որպէս զի անձրեւներու եղանակէն առաջ Բորթ-Արթուրը գրաւուի։

— Ճապոնեռուն նպատակն սա կը հասկացուի թէ նոր ճակատամարտներ մօտալուտ են։

— Բերեսպուրկի չրջանակներուն մէջ կը հերքուի այն լուրը թէ Բուրքաթքին զօրավարը իր ամբողջ բանակովը յարձակողականի սկսած ըլլայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Զգաստատուեցաւ այն լուրը թէ Բորթ-Արթուրի նաւային առժամեայ հրամանատարը բացարձակ հրաման ստացած ըլլայ իր նաւերով յարձակում մը կատարել Թոկիոյ նաւակալին դէմ։

ԲՈՒՐԻԶ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ նոյն քաղաքը զանուող ստորոգեալ ապաները Բի Յէ-Ուօ գացեր են՝ Օքտ. զօրավարին բանակը երթալու համար։

— Ճապոնի մէջ նորէն երեք զօրաժիններ կազմուեցան Բորթ-Արթուրի հիւսիսային կողմը եւ վերափոխութիւն զրկուելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճապոնները գրաւեցին չուէչական դիրք կրող երեք նաւեր, որոնք ածուխ կը տանէին Բորթ-Արթուր։

ԲԵՐԵՍՊՈՒՐԿ.— Ճապոնները կը չարաչարկեն զինուորներ ցամաք հանել Տալնի։

ԹՈՔԻՕ.— Բորթ-Արթուրի մօտ Ռուսերուն եւ Ճապոնեռուն միջեւ ընդհարում մը կատարուեցաւ, բայց արդիւնքին նկատմամբ տակաւին տեղեկութիւն չկայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բերեսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Բորթ-Արթուրի մօտ Ռուսերուն եւ Ճապոնեռուն միջեւ ընդհարում մը կատարուեցաւ, բայց արդիւնքին նկատմամբ տակաւին տեղեկութիւն չկայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բերեսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Բորթ-Արթուրի մօտ Ռուսերուն եւ Ճապոնեռուն միջեւ ընդհարում մը կատարուեցաւ, բայց արդիւնքին նկատմամբ տակաւին տեղեկութիւն չկայ։

ԲԵՐԵՍՊՈՒՐԿ.— Կ'ըսուի թէ Սէլքսիէվ ծովակալը Բերեսպուրկի պիտի հրաւիրուի տարաբերի տարաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնին կոչուելու համար։ Ուրիշ զրոյցի մը նայելով՝ այդ պաշտօնը դատական նախարար Մուրավիէվ կոմսին պիտի յանձնուի։ Կարծողներ ալ կան թէ Պ. Վիթէ նոյն պաշտօնը պիտի վարէ իբրեւ նախարարապետ։

ԱԼԵՔՍԻԷՎ ԾՈՎԱԿԱԼԸ ՈՒ ԲՈՒՐՔԱԹՔԻՆ ԶՕՐԱՎԱՐԸ

ԲԵՐԵՍՊՈՒՐԿ.— Ալեքսիէվ ծովակալին եւ Բուրքաթքին զօրավարին միջեւ ծանր անհամաձայնութիւններ կան։ Առաջինը կ'արդիւէ վերջինին կողմէ տրուած կարգ մը հրամաններու գործադրութիւնը։ Օրինակի համար, Բուրքաթքին զօրավարը լքանել ուուած էր Նիու-Զուանկը. սակայն Ալեքսիէվ ծովակալը հետեւեալ օրը վերստին գրաւել տուաւ նոյն տեղը։ Աւելորդ է ըսել թէ այդ վիճակը կը վնասէ զինուորական գործողութեանց։ Բուրքաթքին զօրավարը միւս վատառելիք է։ Վերջերս ըսեր է զինուորական կցորդի մը.— «Զեզի խորհուրդ չեմ տար որ Լիաօ-Եանկի մէջ տուն մը գնէք, այլ կը յանձնարարեմ որ կալուածատէր ըլլաք Խարբինի մէջ»

ԹԻՊԼԷԹ

ԲՈՐԻԶ.— Թիպլէթի մասին Անգլիոյ ու Ռուսիոյ միջեւ կնքուած համաձայնութիւնը Անգլիոյ երաւունք կուտայ Թիպլէթի հետ առեւտրական դաշնադրութիւններ կնքելու, Թիպլէթցիներուն անկախութիւնը պահելու պայմանով։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ առեւտրական սենեակները ընդունեցին Ֆրանսայի առեւտրական սենեակներուն հրաւէրը, հոկտեմբերի վերջը Բարիզի մէջ կատարուելիք մեծ հանդէսներուն ներկայ գտնուելու համար։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Համաձայնութիւնը.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ.— Վիճաբանութիւն.— Արտաքին գործոց խորհրդականին յայտարարութիւնը։

Լոնտոն, 2 յունիս.— Երէկ Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ վիճաբանութիւն կատարուեցաւ անգլիա-ֆրանսական պայմանագրութեան օրինագիծին երկրորդ ընթերցման առթիւ։ Արտաքին գործոց խորհրդականը նախ պարզեց գոյացած համաձայնութեան ընդհանուր դիծերը. ըսաւ թէ Ս. գլիա ամենառաւելութիւն ձեռք բերած է։ Նաեւ թէ չուզեր կարծել որ Ֆրանսա գէշ գործ մը ըրած ըլլայ։ Պայմանագիրը երկու կողմերը նպատակ ունեցած են փոխադարձաբար ամէն կարելի թոյլատուութիւն ընելու եւ ոչ թէ ամէնէն նուազը։ Խորհրդականը յարեց թէ Անգլիա բանէ մը չէ հրաժարած պայմանագրութեան առարկայ եղած տեղերը։ Ֆրանսա ալ այդ վայրերուն մէկ քանիին մէջ մեծ թոյլատուութիւններ ըրած է, որոնք խիստ օգտակար են նոյն տեղերուն համար։ Խորհրդականը չի կարծեր որ ուրիշ անհրաժեշտութիւն դիտուելու ընդունելիութեան նոյն մասերուն համար։ Անգլիոյ կառավարութիւնը առեւտրական պարզ գործ մը չի նայատեր անգլերէն ֆրանսական հանմամբութիւնը, սակայն անոր ամէնէն կարեւորը կեանքը այն է թէ պայմանագիր երկու կողմերը յանձն կ'առնեն ա՛յ միայն ամէն տեսակ ոտնձգութեանէ հրաժարիլ, այլ նաեւ կարելի եղածին չափ ձգտելով իրենց փոխադարձ շահերուն։ Նախարարապետ Պ. Պալֆուր ալ յայտարարեց թէ անգլերէն-բանական համաձայնութիւնը մինչեւ հիմա կատարուած մեկնգդալին կարգադրութեանց ամէնէն կարեւորն է եւ թէ բարեսաստիկ թեւակոն մը կը բանայ Մարոքոյի մէջ զգալի յարաբերութեանց մէջ։ Օրինագիծը երկրորդ ընթերցումով միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ։

ԲԷՐՏԻՊԱՐԻՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ռախզուլիի պահանջումները. — Փկամբ. — Մարոքի արտաքին գործոց նախարարը։

Բանկոք, 3 յունիս. — Աւարտեցաւ Ռախզուլի իր պայմանները, ծանոյց Պ. Բէրտիքարիը եւ վերջինը տրակելու համար։ Կարգ մը մեծամեծ պահանջումներէ զատ 350,000 ֆր.ի փրկանք մը կ'ուզէ։ Այդ պահանջումները պէտք է. ղեմ տեղը պիտի ներկայացուին եւ մինչեւ որ տակիա ըլլայ, բանակցութիւնները պիտի երկարին։ Ամերիկեան նաւային պատերները կ'ըսեն թէ պատրաստ են ամէն պատահականութեանց դէմ, սակայն ամերիկեան ծովակալը որ եւ է միջոց ձեռք պիտի չառնէ, մինչեւ որ տեղեկագրեն պահանջումներուն պատասխանը չտան։ Ամերիկեան ծովակալը, երէկ, այցելութիւն տուաւ Մարոքի արտաքին գործոց նախարարին որ քիչ առաջ ամերիկեան հիւպատոսարանը գնաց, փոխադարձ այցելութիւն տալու ծովակալին։ Ամերիկեան ծովակալը այցելեց նաեւ Անգլիոյ դեսպանին։ Մարոքի արտաքին գործոց նախարարը ծանոյց ցեղապետներուն որ օգնեն տեղակալելու ձերբակալելու զորձին։ Ելուզակցիները, ընկերներուն ընթացքին հետեւանքով, Թանճէրի արուարձանէն հեռացած եւ քաղաք դիմած են։

— Մարոքի ընդունեց Ֆ. ռանսայի առաջարկած փոխառութիւնը։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Սալիսէի ասկեան արուեստաւոր Կիրասանի քարանթիւնի պաշտօնեայ Մուսթաֆա էֆ.ի։

— Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուոյ նշան տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ Ֆ.անական դեսպանատան Մուէք պահակատուն հրամանատար Պ. Մարքմանի։

— Իմիրազի ազ.ի եւ տրծ.ի չգտնուելու՝ Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպանատան զինուորական նախորդ կցորդ Սիր. Եորէլլի գնդապետին։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Կայս. Իրատէ մը արտանոց Շուէյա-Նորվէկիոյ կողմէ ծովային նախարար Ձէլալ փաշայի տրուած առաջին կարգի Մէջիտ-Օլաֆ պատուանշանին եւ կայս. ապարանքներու Տէրքէն Ֆարիզ փաշայի եւ հաւային վարժարանի վերատեսուչ Հիւսնի փաշայի տրուած նոյն պատուանշանին երկրորդ կարգին ընդունելութիւնը եւ գործունէութիւնը։

ՀԻՄԱՑԻ երկաթուղիին չինութեան համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ

հիւրամիջոց եւ Խարիսիէի արարողութիւն օգնականներէն Մէջմաւէ պէյի եւ կայս. թիկնապահ Մէհմէտ Ալի պէյի։

ՇԻՐԻՆԻՒ ԱՆՑԵԱԼԻ մարտ ամսուան հասոյթն է 912,085 ղրուշ եւ ապրիլինը՝ 1,033,114։ 1903ին մարտ ամսուանը 925,783 էր եւ ապրիլինը՝ 1,042,871։ 1902ին՝ 953,456 եւ 1,015,588։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը Բ. Դրան մասոյց Բուսվէլի նահանգց համար որոշուած դատական պաշտօնեաներուն ցուցակը։ Բ. Դուռը ծանոյց նոյն նախարարութեան որ պակաս մնացած պաշտօնեաներու անուանումն ալ փութով կատարուին։

ՔՈՒԼ-ԲՈՍԹԱԼՆԵՐԸ.— Թղթատարական վերահսկողութեան մէջ կաղմուած յանձնաժողով մը քննութիւն կատարելով կարգ մը բարիփոխութիւններ որոշեց քոլ-բոսթալներու փոխադրութեան սակացոյցին եւ ուրիշ պարագաներու մասին, որպէսզի ասիի դիւրութիւն ընծայուին գործի տէրերուն։ Այդ առթիւ պատրաստուած ծրագիրը մատուցուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին։

—Թղթատարական քոլ-բոսթալներու եւիլը երեկուընէ սկսաւ մինչեւ հինգ քիլօ ծանրութեամբ եւակ պարունակող կողմէներ փոխադրել տալ երկաթուղիի գիծերու վրայ գտնուած կայանները՝ թեթեւ վարձքով մը։

ԱՏԱՆՊՈՒԼԻ մէջ դերձակի, չուսի եւայլն պատրաստութեան յատուկ գործարան մը հաստատելու համար կայս. իրատէով տրամնուիրին տրուեցաւ Պօանլը Մէհմէտ Սաիդ էֆ.։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ Պ. Ուիլեմ Ժիվէր Եբուսաղէմի գաւառին մէջ ցեղագրական ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարէ։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ կառավարական պաշտօնեաները հարկ եղած օգնակցութիւնը ընծայեն անոր։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ օսմ. հպատակ քանի մը յոյներ չոգենաւային նոր Ընկերութիւն մը կազմած են։ Շոգենաւերը որոնք օսմ. դրօշ կը կրեն, Աղեքսանդրիոյ եւ Կիպրոսի, Հռոդոսի, Լէրոսի, Սաքըզի, Լէմնոսի, Քիվաւլի ու Սէլանիկի միջեւ պիտի երթեւեկեն։

ԳԱՀԻՐԷԻ եւ Հապէշիստանի մայրաքաղաքին Ասաթս Ապապայի միջեւ հեռագրական ուղղակի հաղորդակցութիւն կը կատարուի։ Հեռագրական թելը Սուանի ճամբով երկարած է։

ԳԸՐԳ ԱՂԱՅԼԻ կը գրէն թէ արտասովոր եղեամի մը հետեւանքով այգիները հարիւրին քառասուն համեմատութեամբ մնասուած եւ տերեւները սեւցեր են։

—Այտընի նահանգին միւս կողմերէն առնուած լուրերու նայելով, խաղողի բերքը անցեալ տարուանին էկսին չափ կ'ենթադրուի։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ չարաթ ու կիրակի օրերը ժամասէտ մէյմէկ մահեր պատահեր են։

ՀԷՑԷԼԻԻ ՀՐԴԵՀԸ.— Իգամ կ'ըսէ թէ սահմանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեր է որ Հէյպէլիի հրդեհը դիտմամբ ձգուած է։ Կրակը սկսած տանը կիսը գտնուած տունը ապահովագրուած է։ Էլմա Տաղը բնակող Անայիս անուն կին մը նոյն օրը այդ տունը գացեր եւ հաւանօրէն պարապ տունին մէջ դիւրավառ նիւթեր նետած է, օրանք գիւղը բռնկեցան։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կատարելով Անայիսը ձերբակալեց, որ նախ ուրացաւ, սակայն յետոյ յայտարարեց թէ ուրբաթ օրը Հէյպէլի գացած է իր տղկան տունը եւ իրիկուան վերադարձած։ Հրդեհը սկսած էր այդ տանը կիսը գտնուած պարապ տունէն։ Անայիս քսան է իզմիրլի Լաւի անուն անձին որ քանի մը տեղեր հրձիգութիւն ըրած եւ վերջերս Քանքարթալի մօտ չաքարավառի մը խանութն ալ ոյրած ըլլալուն համար, մշանշնական ոստիկանի աշխատութեան դատապարտուած է։ Հէյպէլիի հրդեհէն ապահովագրական Ընկերութեանց ընդհանուր վնասն է 1650 անգլիական ոսկի։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻի ԱՐԿԱԾ.— Երէկ իրիկուն ժամ 11ին Հայասար Փաշային Բէնոթք գացող 21 թիւ կառքանուրը երբ քարափէն կ'անցնէր, Էօմէր անուն խուլհամր մէկ մը կոխուեց։ Էօմէրի մէկ ոբոլնգը կարուեցաւ։ Կեանքը վտանգի մէջ ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԶԻՒՐ ԱՐԿԱԾ.— Սամաթիայ մէջ ձիավար Մուսթաֆա, երէկ, ձիով անցած տեղ, կսկկար Սիմոնի աղան՝ Հայասեկը կոխուեց։ Տղան գլուխէն ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԴԱՐԹԱԼի Պաշը Պէօյիւք գիւղին մէջ Էմին անուն վաղուի չարագործ մը, որ քանի մը օրէ ի վեր տունէն բակակոյսէ էր, տալի իրիկունը գինով վիճակի մէջ տունն դնաց։ Կինը յանդիմանեց։ Էմին դարձնալով գէրինը պառկեցաւ կինը եւ դայլոյով անոր չրթունքները ու երեսը կտրեց։ Չարագործը փախաւ։ Կնոջը կեանքը վտանգի մէջ է։

ՕԴ ԱՌՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ.— Լէֆլէր ապարանի գործաւորներէն Նիքոլի որ առնչի գիւղը գլուխը բաւական տաքցուցած էր, պատուհանը բացաւ օդ առնելու համար, սակայն հուսահակուութիւնը կրնցուց, վար ինկաւ եւ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

Տես չորրորդ երես Քարմէլ Օրիանթալի գինիի եւ գնեալքի ծանուցումը։

ՏՈՒՔԹ Թիւլեանն ի դիւրութիւն իր յաճախորդաց, կը ծանուցանէ թէ ամէն օր կէսօրէ վերջ, մինչեւ 9 (Ը. Թ.) կը գտնուի Բիւլիքեան - Միսքճեան դեղարանը, Պանկալտ-բու, թիւ 13։ 13—30

ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ԴՐՈՇՄԱՇՈՒԹԻՒՆ

8. Դրոշմաթուղթի դերն մինչեւ մասօրն չորրորդ հատուածին մէջ գրուած կանոնագիրներէն զատ անմնական ու առեւտրական գործերու սովորական կոչնագիրներու համար 1 ղրուշ։

9. Շերիի թուղթերու համար 1 ղրուշ։

10. Երկու հակառակորդ կողմերէն դատարանի արուած ծրագիրներու, յիշատակագիրներու, եւայլնի համար 3 ղրուշ։

11. Բրութէթալի եւ իթիրազնամէի իւրաքանչիւր օրինակին համար 3 ղրուշ։

12 Արգելքի (Ենգ) խնդրագիրներու համար 2 ղրուշ։

13. Պետական Խորհուրդէն, դատարանէ եւ առնտարակ պաշտօնական մարմիններէն որոշուած եւ գումար մը չպարունակող վճռագիրներու, որոշումագիրներու եւ տեղեկագիրներու համար, որոնք անհատներ, ու կը յանձնուին, ինչպէս նաեւ գումար չպարունակող ուղղագիրներու համար 10 ղրուշ։

14. Կալուածներու գնահատման եւ անոնց սահմանը իշեցնելու մասին տեղերու կողմէ եղած գ մասին վրայ գնահատիչներու ուղղած տեղեկագիրներու եւ վարձքին քանակութիւնը ճշդող տեղեկագիրներու համար 5 ղրուշ։

15. Վճռագրով արուած վճիռներու համաձայն գումարներ գանձելու մասին գործադիր դիւանին (իճրա տարիբէսի) տրուած ընկալագիրներու համար 20 փարա։

16. Ամէն տեսակ առարկաներու յանձնումը պարունակող տեսակներու եւ կամ անկատ թուղթերու վրայ գրուած ընկալագիրներու եւ իպրայի մուրհակներու համար 20 փարա։

17. Ոչ-իսլամ ամուսնութիւնները հաստատելու մասին մուսթարներու կողմէ արուած վկայագիրներու համար 10 ղրշ։

18. Իլմիխապէր համարուած եւ պաշտօնապէս անհատներու տրուած վկայագիրներու, հաստատագիրներու եւ յայտագիրներու համար 2 ղրուշ։

19. Թուրքիայէն արտասուած եւ կամ թէ երկրին մէկ մասէն միւս մասը փոխադրուած տպագրքերուն ժամանումը յայտնող եւ անկատ թուղթի վրայ կամ ուրիշ թուղթերու տակը կամ եռելը դրբուելու ձեւով տրուած վկայագիրներու համար 3 ղրուշ։

20. Մարդահամարի թէղթերներու համար 1 ղրուշ։

21. Ամուրդի եւ նուազուրդի թուղթերու եւ գիներու վերջնական սահմանման համար 3 ղրուշ։

22. Երկրագործական Պանքային փոփոխութիւն ընդունելու արուած իլմիխապէրներու համար 1 ղրուշ։

23. Մեռած մարդու մը ինչքերը 1000 ղրուշէն վար արժէքով ըլլալու պայմանով, Շերիի դատարաններու կողմէ որոշուած եւ խնամակալներու տրուած հաստատագիրներու համար 1 ղրուշ։

24 Թշակաւոր դատաւորներու կողմէ տրուած ամուսնական արտոնագիրներու համար 10 ղրուշ։

25. Ոչ-թշակաւոր դատաւորներու կողմէ տրուած արտոնագիրներու համար 1 ղրուշ։

26. Զորրորդ հատուածին մէջ գտնուած զեկուցագիրներէն զատ, ամէն տեսակ զեկուցագիրներու համար 10 փարա։

27. Ինքնութիւնին յայտնի չեղող մարդոց կողմէ անասուններ ծախուելու առեն ծախողին ինքնութիւնը յայտնելու մասին իմամներուն եւ մուխթարներուն տուած թէղթերներուն համար 10 փարա։

28. Երկրագործական Պանքային ամուրդի թուղթերուն համար 5 փարա։

29. Պաշտօնեաներու կողմէ իրենց անձնական գործերու մասին տրուած թէղթերներու եւ թղթերներու համար 3 ղրուշ։

30. Իսթիմրարի տեսակներուն մէջ եղած իւրաքանչիւր արձանագրութեան համար 1 ղրուշ։

31. Օղիի պարտաւորութեան համար, ոգելից ըմպելի շինողներու եւ գինեպանները կողմէ գնուած չամիչին, արմաւին եւ այդ տեսակ նախնական նիւթերու յատուկ տեսակին մէջ, քանակին իւրաքանչիւր արձանագրութեան համար 2 ղրուշ։

32. Դիրի եւ օղի չինողին պարտաւորած քանակութիւնը խթիմարի տեսակներուն մէջ իւրաքանչիւր արձանագրութեան համար 2 ղրուշ։

33. Դրքերու եւ տետրակներու հրատարակման արտօնագիրներու համար 10 ղրուշ։

34. Մաքսային վարչութեանց կողմէ տրուած «քարտ բուսուլա»ներու համար 10 փարա։

35. Անձնական գործերու մասին պաշտօնատուններու քաշուած հեռագիրներու բուն պատճէնին համար 1 ղրուշ։

36. Դրոշմաթուղթ ծախողներու՝ դրոշմաթուղթ դնելու մասին ունեցած պարտքերու եւ արտասովոր դրոշմ փակցնելու մասին ունեցած պարտքերուն համար 1 ղրուշ։

37. Դրոշմաթուղթ ծախողներու տրուած արտօնագիրներու համար 25 ղրուշ։

38. Հէվալէներու սացման մասին տրուած ընկալագրերու համար 20 փարա։

39. Թղթատարութեան եւ հեռագրութեան վարձքին նկատմամբ առնուած ընկալագրերու համար 10 փարա։

40. Ամուրդի եւ նուազուրդի առթիւ ասնդի իլմախապէրներուն համար 3 ղրշ։

41. Պաշտօնատուններու ներկայացուած եւ փոխարէնը չվճարուած հաւուցագիներու համար 10 փարա։

42. Բիւրեղի դպրոցներու վկայագիրներուն համար 5 ղրուշ, Իսատիէ դպրոցներուն համար 10 ղրուշ, բարձրագոյն վարժարաններուն համար 20 ղրուշ։

43. Նաւերուն գոծերու մասին տրուած տեղեկագիրներու համար 3 ղրուշ։

(Շարունակելի)

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սամաթիայ Աղքատախնամին անդամները երէկ եւ առջի օր Սամաթիայ, Նարլը-Դարեի եւ Ալթը-Մէրմէրի թաղերը պտտելով, կարօտեալներու ն եւ աղքատներուն հաւասարապէս բաժնեցին, ըստ փափաքանաց նուիրատուին, այն 25 օսկին՝ զոր նուիրած էր Գրիգոր էֆ. Յակոբեան՝ իր հանգուցեալ հօր յիշատակին համար։

— Խասգիւղի Աղքատաց Խնամակալութիւնը հրատարած ըլլալով՝ Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ վերակազմուած է հետեւեալ կերպով.— Տ. Համբարձում քհնյ. Դերձակեան, Տաքք՝ Տաքդ. Յակոբ Բէմհանեան, Մինրան Ճիղմէճեան, Տիգրան Լօքմակէօղլեան, Աբրահամ Կարապետեան, Յովհաննէս Պետրոսեան, Յարութիւն Գրլեճեան, Վահան Զաքէեան, Գրիգոր Զահրէճեան։

— Բուսմանոյ Պապատաղ քաղաքի չբնակող գիւղերէն մէկը բնակող Սալամոն անուն հրեայ երիտասարդ մը Գալաքէլի Հայոց եկեղեցւոյն մէջ մկրատելով՝ եղուարդ Գրիգորեան կոչուեր է։

— Վանայ Առաջն. Տեղապահ Տ. Սահակ եպիսկ. Բագրեւանդեան Ս. Պարիարքին գիր մը ուղղելով խնդրած է որ Վիճակին Արտամէտ գիւղին եկեղեցիին Պոլսոյ մէջ ունեցած կալուածոց վերաբերեալ յանձնաժողովի վարձքերը, ինչպէս նաեւ նորերն ալ կանոնաւորապէս գանձելու համար հարկ եղած կարգադրութիւնը ըլլուի։

— Ձնքաշի Ատիլ գիւղի Թաղ. Խորհուրդը Ս. Պարիարքին ուղղած գրով մը, նոյն գիւղին Պոլսոյ մէջ ունեցած կալուածները մատակարարելու համար Պարիարքարանի հրահանգին համաձայն Հոգաբար մարմին մը կազմած եւ ներկայացուցած էր։ Այդ հոգաբար մարմինը որ 4 անձերէ կը բաղկանայ, պիտի վարէ իր պաշտօնը Տնտես. Խորհրդոյ հսկողութեամբ։

ԽԵՂԱԹԻՒՐՄԱՆ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Սուրհանդակի ազգ. քրոնիկագիրը, կրակուրց կարած, ամբողջ չորս սիւնակ յօդուածով մը կը պատասխանէ շաբաթ օրուան մեր գրածին, «Խեղաթիւրում մը» խորագրով։ Սուրհանդակի ազգ. քրոնիկագիրը իրեն սովորական եղող պատիպտ բացատրութիւններով կը պատասխանէ, որոնց մէջէն ելլելու համար, պէտք է նկատի առնել ընդդիմախօսին վիճաբանելու եղանակն եղանակը։ Ուշի ուշով կարդացինք այդ յօդուածը եւ չկրցինք տրոշապէս ըմբռնել թէ ո՛վ է պատասխանատուն, Ազգ. Հիւանդանոցի չէնքը կառուցանող հայ ճարտարապետը, թէ ժամանակին բժիշկները, պաշտօնական մարմինները, Հոգաբարձութիւնը։ Նախ այս կէտը ճշդելու է, քանի որ Սուրհանդակի ազգ. քրոնիկագիրը իր յօդուածին սկիզբը կ'ըսէ թէ պէտք է ճարտարապետներուն օձիքէն բռնել, իսկ վերջի մասին մէջ ալ յանցանքը կը ծանրացնէ այն ատենի Հոգաբարձութեան վրայ։ Եւ ո՞վ ըսաւ թէ առանց իորդրակցութեան կառուցուած է Հիւանդանոցի չէնքը։ Ո՞վ ըսաւ թէ երկար ամիսներով բարեփոխուած չեն յատակագիծերը, եւ ձեռնհաս անձերու դիմում եղած չէ, կարծիքներն առնելու համար։ Ճարտարապետին վրայ բնաւ լիակատար վստահութիւն չէ եղած այս մասին եւ չէր կրնար ըլլալ։ Առաւօտեան Թերթին ազգ. քրոնիկագիրը պէտք էր գիտնար այս պարագան, եւ պէտք չէր դիմամբ խեղաթիւրէր իրողութիւնը։ Եւ յետոյ ի՞նչ են սա մասնանշուած առողջապահական թերութիւնները, որոնք բերին ծամոց դրած են մեր բանգէտ ու ճարտարապետութենէ հասկցողի հովեր առնող խմբագրին։ Հիւանդանոցը օդասան գործիք մը չունի եղեր. այս ի՞նչ մեծ թերութիւն որ մեծ համեմատութիւններ առեր է մեր խմբագրին երեւակայութեան մէջ։ Նոյն քրոնիկագիրը կ'ըսէ թէ մասնագէտներ քննդատած են Հիւանդանոցի ա.դի չէնքը։ Մենք շատ տեսանք ու շատ կը տեսնենք այդ կարգի վկայեալ ճարտարապետներ, որոնք անմնան յատակագիծեր կը չինեն, եւ երբ սանկ քիչ շատ կարեւոր չենք մը կառուցանելու հրաւիրուին՝ անմրկած կը մնան։

Հիւանդանոց մը չինելու համար ի՞նչ մեծ հմտութիւն ունենալու է եղեր, որ խնդրոյ առարկայ հայ ճարտարապետին չի հաւնիր մեր քրոնիկագիրը։ Թողնենք որ նոյն իսկ բժիշկները համակարծիք չեն Հիւանդանոցի չէնքերու մասին։ Ամէն օր նոր բարեփոխումներ կ'ըլլան, գիտական յառաջդիմութեանց համաձայն։ Ու ելլէլ քննդատել տասնըվեցնգ տարի առաջ կառուցուած չէնք մը, ըսելով թէ Հիւանդանոցին հայ ճարտարապետը միայն հաստատուն եւ տաքր չենք մը կառուցած է։ Սուրհանդակի խմբագիրը պէտք է գիտնայ որ այդ ճարտարապետը, հետամուտ տրուհարին նորութեանց, գիտցած է անհատական գեղեցիկ չէնքեր կառուցանել, մինչդեռ իր պարզ արհեստաւորը մը ցոյց տալ կ'ուզէ նոյն քրոնիկագիրը, անգիտութիւն։ Գալով Արեւելքի խմբագիրներուն ըրած ակնարկութեան, Սուրհանդակի ազգ. քրոնիկագիրը թո՛ղ ապահով ըլլայ թէ առանց յատակոտ ձեւեր առնելու, իրազեկ են ամէն բանի, ու ինչ որ գերազանց առաւելութիւն մը է, անկողմնակալ ու անկեղծ հոգի մը կրելու առաւելութիւնը ունին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ասկէ երկու ամիս առաջ սառակի հիւանդութեան մը ենթարկուելով եւ բժշկական դարմանի ու յատուկ խնամքներու պէտք ունենալով, Բանկալթիի Ս. Յակոբայ Ազգային հոգաբարձութեան անդամներէն Գրիգոր էֆ. Պլըզեանի պաշտպանութեամբ ընդունուեցայ յիշեալ Հիւանդանոցը, ուր պատսպարուեցայ երկու ամիս եւ բժշկուած դուրս ելայ։ Հետեւաբար, հրապարակաւ կուգամ խորին շնորհակալիք յայտնել յիշեալ հոգաբարձութեան եւ մասնաւորապէս Պլըզեան էֆ.ին ու Տօքթ. Զօհրապ էֆ.ին իրենց մարդասիրական հոգածութեան համար։

Բիւրա Թրամուէյի ֆօնիտիբոն.

ԹՈՒՄԱՍ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴՈՑ

Հանգուցեալ Կարապետ էֆ. Տէրունեանի յուղարկաւորութեամբ առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հեռեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս։— Յ. էֆ. Մ. Մալի ի Սոֆիա 190, Տիկին Եղիսաբէթ Ս. Զաքքէեան 108, Տէր եւ Տիկին Ս. Ատարճեան 108 ղրշ.։

—Հանգուցեալ տիկին Նեկտար Դարակէօզեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 ղրուշ նուիրած է Հիւանդանոցին, Տէր եւ Տիկին Վաղարշակ էֆ. Գալուստեան, ի Բանսուգ։

—Փոխան ծաղկեպսակի իրենց դաստեր եւ թոռան վաղամեռիկ Արմենէ Ս. Բալեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս։— Տէր եւ Տիկին Սեփան Բալեան 285, Տէր եւ Տիկին Աբրահամ Նարինեան 120 ղրշ.։

—Հանգուցեալ Մարիամ Մ. Մանուկեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 216 ղրուշ նուիրած է Հիւանդանոցիս։— Տէր եւ Տիկին Պետրոս էֆ. Ե. Գէլէրեան ի Դարիրէ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍՔԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ՊԱԲՍԲԱ ԵՒ ՔԱՊՌՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 6 յունիս.—Թոքիոյէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ ռուսական թընդանօթակիր մը, Կիլեաքի նման, Բարթ-Արթուրի մօտ քանդուեր է ճապոնական թորփիլի մը կողմէ։

—Ճապոնական չոգենաւակ մը, երէկ, Սան-Զաէ-Թաօ կղզիներուն մօտ խաղաղական մը գտնելով խորտակեց։

—Ճապոնները հիմա կ'սպասին Թա-Լիէն-Ուանի ծովածոցէն վերցնելու Ռուսերուն կողմէ դրուած ականները։

ԹՈՔԻՕ.—(Պատօճական).—Ռուսական թընդանօթակիր մը, Կիլեաքի նման, չաբաթ իրիկուն ընկղմեցաւ Զէնկ-Թաօ-Զանի մօտ՝ այն պահուն երբ ուրիշ թընդանօթակիրի մը, Թորփիլահարի մը եւ զանազան շոգենաւերու հետ կ'ուշտաեր խորտակելու նաւահանգիստին մէջ դրուած ականները։ Պայթումէն ետքը միւս նաւերը դէպի նաւահանգիստ փութացին։

—Թոկիօ ծովակալը կը կարծէ թէ պայթումը արդիւնք է ճապոնական ականի մը։ Խորտակուած նաւին անունը յայտնի չէ։

—Թոկիօ ծովակալը կը տեղեկացնէ թէ Թաշիքոզի լեռնաշղթան հրամանատարին մէկ հեռագրին նայելով, երէկ քանի մը զօրաւոր պայթումներ լսուեր են՝ Բարթ-Արթուրի կողմէն։

Զէ-Ֆուի.— Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ Զէ-Ֆուի ռուսական հիւպատոսը լուր ստեր է, սակայն առանց հաստատուած ըլլալու, որ ճապոնական խոշոր մարտանաւ մը ընկղմեր է ականի մը թա-Լիէն-Ուանի մօտ։

ԼԵԱՕ.ԵԱՆԿ.— Ռիւթէր կ'ըսէ թէ զրոյցի մը նայելով Ռուսերը ծովային յաղթական ելք մը կատարեր են Բարթ-Արթուրէն։

ԹԻԼՆ-ՁԻՆ.— Ռիւթէր կը ծանուցանէ Ռուսերը հեռացեր են Հսին-Մին-Թինէն ու շրջականերէն, ինչպէս կը կարծուի, Մուքէնի ճամբուն վրայ միանալու ռուսական բանակին։

—Նոյն հեռագիրը կը յայտնէ թէ այս առաւ Նիու-Զուանկէն բուռն թընդանօթաձգութիւն մը լսուեր է՝ Լիաօ-Տանկի կողմէն։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Կայսրը հրամայեց շարժման վիճակի մէջ դնել առաջին զօրաբանակը, որուն մէկ մասը Բեռերսպուրգի մէջ ու շրջակաները կը կենայ՝ Մանչուրիայ զօրավարին հրամանատարութեամբ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Բոլիքիճ Գոռեսբոնտենց կ'իմանայ Բեռերսպուրգէն թէ բոլորովին անհիմն են այն զրոյցները թէ արտաքին գործոց նախարար Լամսդորֆի կամքին դիրքը խախտած ըլլայ։ Կայսրը առաջուան պէս միշտ վստահութիւն ցոյց կուտայ կամքին։ Մարդաշոյն Արեւելքի կացութիւնը չի կրնար պատճառ ըլլալ Լամսդորֆի կամքին դիրքին խախտելուն, վասն զի նախարարը միշտ կուսակից եղած է խաղաղութեամբ կարգադրելու ճարտարի հետ եղած վէճերը։

ՄԱՏԲԻՏ.— Այս իրիկուն բուռն փոթորիկ մը ծագեցաւ եւ կարկուտ տեղաց հոս, թրամուէյներու երթեւեկութիւնը ընդհատելով ու բազմաթիւ ծառեր արմատախիլ ընելով։ Վնասները շատ մեծ են։

ԲԻՇԹԱ.—Հանդարտական պատուիրակութիւնը ընդունեց պատերազմական նախարարութեան եւմատցոյցին ամրողջութիւնը։ Վիճաբանութեան պահուն տեղուկալ-մարէշալը, պատերազմական նախարարին անունով, յայտարարեց է որ տարեսոյր պահանջումներու մեծ մասը կը վերաբերին թնդանօթներու նոր կազմակերպութեան, սակայն հիմա տակաւին չի կրնար պատասխանել իրական հարցապնդումներու։ Բաւական նաեւ թէ ամէն պարագայի մէջ պէտք չէ անդրպատ առնչութիւն մը առաջ բերել պատերազմական նախարարին պահանջումներուն եւ արտաքին գործոց նախարարին յայտարարութիւններուն միջեւ արտաքին կացութեան մասին։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 6 յունիս.— Զէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ Թա-Լիէն-Ուանի ծովածոցին մէջ ռուսական թընդանօթակիր մը եւ ճապոնական երեք նաւեր ընկղմեր են՝ ականներու զարնուելով։

— Զէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ ճապոնական զրահաւոր մը խրեր է Միաօ-Լաօ կղզիներուն մօտ՝ Բարթ-Արթուրի հարաւային կողմը։ Աղաւամը անկարելի է։

— Օքսլ զօրավարին յառաջապահները Բարթ-Արթուրէն տասը մղոն հեռուն կը գտնուին։ Ճակատամարտ մը մօտալուտ է։

ԻԶՄԻՐ.— Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսթան առաւն հոս ժամանեց։ Կէսօրէն երեք ժամ ետքը փայլուն ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ Ֆրանսական հիւպատոսարանին մէջ։ Ֆրանսական գաղթականութիւնը ներկայացաւ դեսպանին եւ կուրտան ծովակալին։ Ճառեր արտասանուեցան։

ԻԻՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻՋ 1828-1929 ԻՆ

1828 L'UNION DE PARIS

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻՋ 1828-1829

Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հատուցեալ վնասներ	274	Միլիոն Ֆրանք
1902ին դանձուած ապահովագին	24	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	119	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	21½	Միլիոն »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հատուցեալ վնասներ	129	Միլիոն Ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	72	»
Դրամագլուխ և պահեստ	161	» »
1902ին դանձուած ապահովագին	12	» »

Որ ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին հետ կը համեմատի 100ին 60 —ինչ որ «Լիոնիօ»ի ապահով ազդեցոց կ'ընծայէ հսկայ երաշխաւորութիւն մը ՈՐՈՒՆ ՆՄԱՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԴՏՆԵԼ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾՈՂ ՈՒՐԻՇ Ո ԵՒ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԻՒ.

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց գոյութիւն կը գտնուի։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ւ է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարեւոր տարի անմիջապէս վճարում, որպէս հետեւանք ապահովագրուողք Ձեր ԾԵՐԾ են այն վճռաներին և յուսախաբութիւններուն, որոնց կ'ենթարկուին միւս այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՅՈՒՅՍ և ՎՆԱՍԱՆԱՐ պարբերամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆՅԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն

Ընդհ. Տնօրէն՝ ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ

Պահ. կենաց տիւղին՝ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ԵՐՍԷՍԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Բասած Քաթրքը Օղլու։

Մասնաճիւղ՝ Զալաթիա, Ինայէթ խան. Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	97	21
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Ռօլ եմբէրտոյ	»	20	20
Բշիմից	»	51	06
Մէճիտիէ ոսկեայ	»	106	02
Մէճիտիէ	»	—	—
Բանկի Գրգեանդաս	Օ. Ո.	9	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ. 6 Յունիս

Անգլիական Քանսոլիտէ	90	9
Միացեալ պարտք բ. գ.	83	—
Միացեալ պարտք զոց	82	—
Ղսմանեան Պանքա	15	37
Թուրքական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	46	50
» Մոնոբոլ	47	—
Գուլկարական 1888	92	—
Լեժիքսիէն բունտիէ	101	35
Տ մինիալ	—	—
Թրանսվալ	4	37
Այտին երկաթուղի	13	3[illegible]
Ծխախոտագիր	25	2[illegible]½

ԲԱՐԻԶ, 6 Յունիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		93	2
Միացեալ պարտաթուղթ բաց	Ղրշ.	84	45
Միացեալ պարտաթուղթ զոց	»	84	37
Օսմ. Դեյս. Ռանթ	Ֆր.	591	—
Օսմանիէ	»	—	—
Բուսվէլի երկաթուղի	»	122	—
Օսմ. մարգասուն	»	456	—
Օսմ Ռիժի	»	218	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %	»	489	—
Գուէտի Լիոնէ գուլրոնը կարած	»	1102	—
Իտալական Ռանթ	»	103	10
Սպանիական արտաքին	»	85	40
Թրանսվալ	»	112	—
Ռուսական 4 % 1901	»	—	—
Ալը Լոնտոնի վրայ	»	25	135
Դ ամսգրոյ	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ. 6 Յունիս

Ծխախ. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	40
Բուսվէլի երկաթուղի	»	123	50
Օսմ. Ռիժի	»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 6 Յունիս

Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	92	40
Բուսվէլի երկաթուղի	»	177	25
Ամատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	50
Ֆրն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	3 5

ՊՐԻՍԷԼ, 6 Յունիս

Միացեալ պարտք		92	50
Բուսվէլի երկաթուղի		120	50

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԷՐՔԷՊԱՆԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 16,

ԻԶՋԷԹ ՓԱՇԱ ԽԱՆԻՆ ՔՈՎ. ԿԱԼԱԹԱ

Յարգոյ հասարակութիւն կը ծանուցուի թէ ասոր վաճառատունը կը ծախէ Պրիւսէլի գորգեր, Թիւլէ ընաիր վարագոյրներ, տալ եւ այլ տեսակ քօղիներ, կարասիներու յարդարման յատուկ կերպասներ՝ բամպակէ, բուրդէ, մետաքսէ, նաեւ հայելիներ, քօնսոլներ, պիֆէներ, մահճակալներ, աթոռներ, նկարներ, պատի ժամացոյցներ, եւն.։ Բոլոր այս ապրանքները կը ծախուին շատ չափաւոր պայմաններով։ Վաճառատունը իր յաճախորդներուն արտադրութեան տակ կը դնէ սալոնի, ննջասենեակի եւ ճաշասենեակի ամբողջական կարասիներ։ Օրացագրութեան առաջնակարգ տուներ վարած օթոցարար մը պատրաստ կը

ՍԱՆԼ ՇՔՍԱԳՐԱՄ, ԲԱՐԻԶ 1900

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մասառաններէն

վարչական կայսերական բժշկական ժողովոյ տարեալուծումը

1903 յունուար 2ինար այցելեցին Քարմէլ Օրիանթալի մասառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընթերցութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարեալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒՅԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԼ, Պորտոյի գիտութեանց Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՑՈՆԻ, Համալսարկի քաղաքագիտութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՒՐ, Ս. Բեդերսպուրգի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օռէսալի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ տարեալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Դրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՔԱՐԱՓԸ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147

Էթիքէթին եւ խցանի էաբսիլեռուն ձրայ պահանջել զործարանին վանառանիսը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

(ՊԱՀԱՌԱՆԻՇ)

Առաջնակարգ Ընկերութիւն

Հոնկրոշագ

Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱԲԷՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ՝ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմանագիրով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ Ի ԳԷՊ մահու եւ կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի տակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամագիր ու մանչ աղայոց դրամագլուխ կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

ԿԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՑԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐՆ ԱՋՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է՝ ՕՍՄԱՆՅԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՁԵՌՆՏՒԱՍ ԴՐԱԲԱԿԱՆՆԵՐ ԿԸ ԳՆՏՈՒՒԻՆ ԽԻՍՏ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐՈՎ

Մեր գործակալք Տ. Պ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ. Գալաֆեան խան, թիւ 5, Ղալաթիա

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ ՈՐԴԻՐ Ֆ. ՊԱՌՆԱՆԴԱՆ Պոլիս Պառնաբաս խան

ԳԼԽԱՑԱՒԵՐ ԳՈՒԱՐԱՆԱ GUARANA ԿԳՐՄՈ ԵՒ ԸՆԿ. ԴԵՂԱՑՈՒՑ Ի ՓԱՐԻԶ

Այս բուսային ու բնական փոշիին մէկ ծարիկը քիչ մը չաքարոտ ջուրի մէջ կալեցնելով, կը բաւէ ջնջելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամաքին վրայ։

Կեդրոն. Ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, թիւ 8 և դեղատուները A.

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ԾԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, ազգոց օժանդակութիւնով այլեւայլ կարգագրութիւններով, չափաւոր սակներով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվճարելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛և է առարկութիւն չունի ապահովագրեալին անձնական անութեան, մինչեւ թանկ, ամէն կողմ նոր մարդիկ ապրագրելու։ Եթէ առանց իմաց տրուելու ալ կատարուի։ Նմանապէս ո՛և է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագրեալները վճարեցին ամբողջ յետոյ կողմն ալ ուղեւորին։

ՀՐԴԵՀԻ ԾԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։

Գանձուած Ապահովագրին 1,433,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փոյթայէ ու քարուկիր չենքերու, կարասիներու և ապրանքներու նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ԾԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վճառուած նաւերու, շոգենաւերու մարմնին աշխարհի ամ կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի չահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուներն են ՓՐԻՆՏ ԼԻՈՆԷ Կ. Գալաս, ԱՆԳԼՕ-ԱՒՍՏՐԻԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնդոն, ՊՈՒԼԿՍԻՈՒՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԱՆ։

Կ. Պոլիս Ղալաթիա, Թահիրագրուն խան, Օ.մ. Պանքային դիմացը։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրգ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, հաստատութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ստոյգէ խորհրդակցել են դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Ներքնախաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ագարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա,

Տ՝ օրվն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐԻՄԻՐՋ 524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

Ա ՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հրի Կ. Պոլսոյ եւ Օսէսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոտ	1497	Կոզզ	611	Գ[illegible]	724	Ռոզարիո	183
Ալէքթ	3607	Գոլկ	936	Կրոտն	1 93	Մարէնկ	1273	Սաֆֆ	1113
Անտէլ	1541	Գորս	835	Հիրա	775	Մարգրէթ	37 9	[illegible]	1735
Արիսոբ	2277	Դրոս	43 1	Հիտալկ	1581	Մէրտ	33 7	Սիլվիա	1193
Պասանս	1522	Տոնս	9 7	Հիտաս	3.2	Միլ	1.57	Սրբոյ	1203
Պորտոֆինս	1264	Տուրս	1383	Հորաթիս	2670	Մոնդէալ	1 35	Թասոս	1323
Ռբավս	1076	Տաս	1718	Հ մաէր	595	Մուր Ա	4 9	Թ. Ուիլիրն	1546
Ռիվոն	811	Տրամ	5 4	Իակս	2354	Էրս	1033	Թոր	3327
Ռոֆֆա	443	Քոլոն	2461	Իտալ	5 4	Օն	41 0	Թոլ	1470
Գիլբ	1271	Լիտորատս	1520	Ճ ն	10.0	Ոն ա	4036	[illegible]	48
Գ[illegible]իրս	1337	Նգաս	84	Ֆ էս	1053	Օլան	15 5	Ուրպինս	2.29
Գամէ	1241	Ֆիտս	9.4	Ֆ ալինս	3707	Բուլէ	637	Վասա	1914
Դ զ	1994	Ֆին ա	1.28	Տոլնս	1700	Բոլ	510	Վոլ	1289
Զ բա	1728	Ֆրամնկ	249	Լ ս	1083	Բ ալտս	229	Վ Լ Ուրն.	2396
Մ սէգս	8 1	Ֆրանչ սքս	4582	Լ բանս	2272	Բրուլ	1663	Նէստ	1330
Գլս	697	Լալիէ	3060	Լիվրոս	1643	Բոլ	1613	Էլբ	120
Գոլորատս	4225	Կիկանս	1143	Լուէնգս	3191	Բոսէ	1789		

Ընդհանուր վճառքով Հրէն հոս հասած է։

Քօճկս շոգենաւը, նաւապետ Հարպօրտ։

Ընդհանուր վճառքով Հրէն հոս կը սպասուին։

Սիբիս շոգենաւը, նաւապետ Սթրրթ, ամսոյս 6ին։

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻԻՕՏ

Թիւ 22-24, Քիւլիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSS

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Ծուլքս

Գշ. 29/7 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առտու։ Տարսանեն, Միտիլի, Իզմիր, Քիոս, Թարագրոս-Նամ, Գերոս, Նաֆս, Բոզ-Ստիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։

Եշ. 27,9 Օտէսա ժամը 10ին առտու։

Երբ 29/11 Մէրսէյլս, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին առտուն։ Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։

ԿՈՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բաղկի Լիվերպուլի եւ Գլասկոյի միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Միլանիա	5595
Սաքսոնիա	18900	Թասիանիա	4341
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3223
[illegible]մանիա	12950	Բաստիա	3645
Ֆալիսանիա	8845	Թրքիա	2936
Ումբրիա	8128	Մերքիա	2835
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2852
Սիրիա	7392	Ալէքսս	2131
Ուսանիա	7269	Էբրատաս	1641

Գիտել առ ՃՈԼԻ ԵՒ ՍԻԿԷՐ Joly et Seagor

Մէրմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Բարտ Մուրթիա փողոց։ 255

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի, Գոռոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օրգենաւիր

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բա էգ	3000	Թիպս	2500
Ն ի	3000	Նէբէիս	2400
Թէյպը	3000	Օսա րիս	2250
Ֆեն Նորուս	3000	Բէրա	1200
Ֆարու	3000	Սֆինքս	2000
Օս ամի	3 0	Գասբրնի	1500
Մացիո իս	2500	Դիլէտ	1100

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՄ եւ ԸՆԿ. Ուրթալ խան ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.

191 31 ձէյմս Սգրդ Լիվերպուլ

Առաջնորդ ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԻԼԻԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն ԻԱԳԻ ԻՒ ԸՆԿ-

ՄԱՍՍԱԼԻԱ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ծուլիս 7ին Անգլիոյ, Սեւ Ծովէն։
» 14ին Սիցկրեթի, Մարսիլիայէն։
» 20ին Իմիրէրին Անատ. եղերքէն։
» 10ին Սամսուն, Անվերջէն։

ՄԱՍՍԱԼԻԱՅԻՆ

Ծուլիս 7ին Անգլիոյ, ուղ. Մարսիլիա։
» 15ին Մինկրէլի, Սմիրնա, Տրապիզոն, Պաֆոս եւ Նավարինոյ։
» 21ին Իմիրէրին, ուղ. Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփխանէ քարափին վրայ։

515 Թ. ՈՒՐՊՈՒԻ

ԱՄԷՆԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊԱՀՈՎՈՒԱԾ

Զղացաւութիւն, կէս գլխացաւ, քնահատութիւն, էնֆլուէնցա եւ ամէն ջղային հիւանդութիւն, ապահովուած կը դտնեն տարբերակ ԴԸՐՈՕՆԵԼԻ հակաջղացաւական դեղահաբերու միջոցաւ։ Դին, տուփը գրացուցակին հետ, 3 ֆրանք, բոլոր դեղավաճառաց քով կը դտնուի։ Մթերանոց, Տոքթոր Դուռնեռ եւ ընկ. 75, Պօլէթի փողոց, Բարիզ, Կ. Պոլիս, Ճ. Մէկիքի սրճիք եւ ընկ. բոլոր դեղավաճառաց քով։ 4—30

Զ. Տ. ԲԱՐԱՍԲԷՎԱՅԻՏԻՍ

ԶԷԹՈՒՆ ԵԱՂԼԱՐ ԻԼԷ ՍԱՊՕՆԼԱՐ

Տէքսը՝ Կալաթաա Գիւշիւէ Միլլեթ խան, Ն 60

Պիր թագըմ մէվատը մուզիրրէյ հավի օլմանան սոֆի վէ խալիս զէյթուն եաղը իլէ սապօն պուլմագ արզուսընա օլանլար՝ անմագ մէզիւր ակբօյա միւրանատ թիմէլի տիրլեր։ Մէզիւր մաղդա մանուլաքն հաստ օլաուղը մանուլեր իլէ տահ մի սուրէթաէ միւնասէպթատ պուլընաղընանդ, զէյթին եաղը իլէ սապունլարընը էն ալէա ճինսանէն օլաուղընը թէմէմն իթթիկի, վէ սոթլարը թօքանա վէ բերթքէնէթ օլաուղը պէյան օլունը։

ՅԻՇԱԹ.—Էն ալէա Այվալըզ եաղը գէյէսի 6-20
Էարէմլիա վէ Միտիլի » » 6
Կրիթա սապոնը » 3-30
Այվալըզ վէ Միտիլի սապոնը » 3-20
Միտիլի իթքինի նէվ » 3-10

Թիլիսէ, մէքթէպ վէ սաիր միւէսսէսաթը խայրիյէյէ պրինա սզօնթօ օլունը, 100 ղրշ.ատան զիյատէ մալ իշթիրա իտէնլէրէ պիրա մէսարիֆը նազիյէ խանէլերինէ թէսլիմ օլունը։ Չալա միւշթերի մէմնուն գալմազ իսէ՝ կէօնտէրիլէն մալ հէման կերի ալընըպ եսմանը թէմամէն իտաէ օլունը։ Գիւրաստիթ օլունան մալլարատա մէվատը մուզիրրէյի հավի օլաուղընը իսպաթ իտէնէ 100 լիրա միքտարի վէրիլիր։ Մաղազանընն կալաթատա Գիւշիւք Միւլէթ խանտա 34 նումէրօլը միքքանատա պուլունարը իլան օլունը։ 4—30

ԲԻԷՐ ՏԷ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻՁԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՍԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐԿՈՐԴ ՄԱՍ

Ռ.

ԴԱՀՏԱՑԻՆ ՀԱՆԴԷՍ

Այս չնչաւոր հարցումն քիչ մը չուարդան, Միլլոյի ընկերը, հրամայական ակնարկի մը վրայ, սա պատասխանը լսրուաց.

—Բայց ա՛յո՛... Անտարակոյս... Եւ ալ ատ կ'ըսէ...

—Ուրեմն կ'ըմբռնէք թէ հակառակ հոս մեր ունենալիք հանդիպելոյն, գործը կարեւոր է մինչ, ըսաւ տիկին Մաթեոյի տղան։

Պարտինաս ձեւի համար միայն պընդեց։ Հակառակ իր սովորական բարեկրթութեան, երկու հրաւիրեալներու մեկնումով առաջ գալիք խնայութեան հեռանկարը բաւ եղաւ որ զանոնք վար դնելու համար չպնդէ։

Ուստի Միլլո ու իր ընկերը նստան իրենց նուագին մէջ, որ թիավարելին մկանուտ բազուկներուն տակ, անհետացաւ արագօրէն։

Մինչ Միլլո կը թիավարէր, ընդհատ բացագանչութիւններ կ'արձակուին բերանէն։

—Մեքենքուն ձեւ մը առած էր այդ աղջիկը... Քթիս խնդալու կերպարանք մը ունէր... ու այդ միջակարեար քաղքէնին աղտն ալ խարմանկութիւն կը ծախէր... Դարձեալ բան է որ առանկ մարդիկ գան մեր հողերուն վրայ սրսալու... Ինչ մտածումով, գործաւորներու մէջէն կուգան ընտրելու իրենց ամուսինները կամ սիրուհիները... Ինչու համար իրենց ընկերային չրջանակին մէջէն ընտրութիւն մը չեն ըներ... Զեմ գիտեր թէ ինչ բան դիս արգիլեց, կռուելու անոր հետ... Օ՜հ, այդ հանդիսը չէ կորսուած, յետաձգուած ըլլալուն համար։

Իր ընկերոջ վրդովումը Լօզէպի ուշադրութիւն չէր վրիպած, բայց այն լաւատես փիլիսոփայութիւնը, որով նկատի կ'առնէր կեանքի ամէն իրողութիւն, թոյլ չէր տար իրեն միջամտելու։

Հանգստարէն փռուած իր տեղը, Լօզէպ անվերջ կը ծխէր ծուլօրէն, դիտելով իր առիւծ պարզուած տեսարանը, առանց տեսնելու ուշադրութիւն ընծայելու Միլլոյի նեղսրտութեան։

Երբ մակոյկը Բուսոյ հասաւ, քրտինքի կաթիլներ կը վազէին Միլլոյի ճակատէն։ Հակառակ սարթիներու վարժ ըլլալուն, ուժաթափ կը զգար ինքզինքը։

—Սթո՛ր, ըսաւ Միլլո յանկարծ... հոս կանգ կ'առնենք։

—Կարծեմ թէ Բարիզ կը սպասեն մեզի, դիտել տուաւ Լօզէպ միամտաբար։

—Տուփդ զցէ եւ ըսածս ըրէ։

Ցամաք ելան եւ մակոյկը տարին հան, ուրկէ հանուած էր առաւօտն։

Ցեսոյ, ճանկելու տաենը եկած ըլլալով, երկու երիտասարդները զբօսավայր մը մտան, սեր տիկին Մաթեոյի որդին, իրարու վրայ, կալ տուաւ երեք գաւաթ ապէնթ։

Ալբերը չուշացաւ իր սոհեմի տղդեցութիւնը առաջ բերելու։ Դեղադէմ Միլլոյի ուղղեալ կրակներու մէջ էր։

Երկու երիտասարդները գլուխ գլխի ճաշեցին կապելոյի մը մէջ, սեր ուսրս տեցին քիչ մը առաջ սկսուած ճակնելու գործը։

Ժամը տասնին տասնները. դէպի կայարան ուղղուեցան եւ Բարիզի կառախումբը նստան։

Ճամբան, Միլլո չատ դէշ ծրագիրներ կը լսէր իր տենդատ ուղեղին մէջ։ Հայհոյանքներ կուգային իր կծկուած շրթունքներուն վրայ։

—Ամէնուն չպիտի ըսել տամ թէ վրան խնդացած են նախատելից կերպով։

Սէն-Լազարի մէջ, կառախումբէն վար իջած ատեն, ուժգին բացագանչութիւն մը զսպեց։

Սիւզան ու Կասթօն վանէնէ մը կ'իջնէին, քանի մը քայլ անդին։

Իր առաջին մտածումը եղաւ ամէնուն առջեւ նախատել իր հակառակորդը՝ զոր կ'ատէր

Ցեսոյ, գինիներու լաւագոյն խորհրդանշութեամբ, բաւականացաւ հեռուէն դիտելով զայն։

Լօզէպ բան մը տեսած չէր, որովհետեւ Հավը հրապարակը հասնելնուն պէս, ընկերոջմէն բաժնուեցաւ, ձեռքը սեղմելով։ Երկաթուղիի միւնսոն ֆոնբարքիանին մէջ կը գտնուէր թիագիզ կին մը, որուն Լօզէպ ուղղած էր սպանիչ ակնարկներ։

Միլլ թոյլ տուաւ որ ընկերը բաժնուի, առանց ամենափոքր դիտողութիւն մը ընելու։

Աչքին պոչովը միշտ կը դիտէր Սիւզանը ու Կասթօնը, որոնք յամրաբար կը հեռանային։

—Եթէ կառք նստին, ես ալ անոնց պէս պիտի ընեմ... Ինչ փոյթ, պէտք է որ յաջողիմ։

Բայց Սիւզան թող չտուաւ, երբ Կասթօն կառք մը կանչելու վրայ էր։

Այդ գեղեցիկ օդով, կը նախընտրէր քալել։

Միլլո անոնց ետեւէն կը լուռաջանար, քիչ մը հեռուէն, հաստատ քայլերով. հակառակ չափազանց ճնկած ըլլալուն։

Երբ երկու երիտասարդները թերրամ հասան, Սիւզանի բնական տաք ոգեւ, Կասթօն ձեռքը երկարեց մանկամարդ աղջկան։

—Վաղը կը տեսնուինք, ըսին երկուքը միաբերան, ակնարկ մը փոխանակելով, փոխադարձ խարուանկ սիրով մը ասգրուած։

Կասթօն սպասեց որ կառանցիկ դուռը գոցուի իր նշանածին վրայ, եւ Սէն-Մարդէնի արուարձանին ուղղութեամբ լուռաջացաւ։

Այն պահուն երբ փողոցին անկիւնը կը դառնար, մարդ մը անկուեցաւ իր առջեւ։

Կասթօն անդիտակ այդ անծանօթ մարդուն դիտաւորութեանց, ուզեց դէպ ի ոջակոյշ ղեղել։

—Վայրկեան մը կեցէք, ըսաւ Միլլո պաղատանքով մը։

Ու իր ձեռքը դրաւ երիտասարդին ուսին վրայ։

—Ինչ կ'ուզէք ինձ, հարցուց Կասթօն, անծանօթը հրելով։

—Պարզապէս սա ըսել կ'ուզեմ թէ կ'արգիլեմ քեզ նորէն տեսնուելու այն աղջկան հետ, որմէ բաժնուեցար քիչ մը առաջ, յարեց Միլլո թանձր ձայնով մը։

—Ո՞ր աղջկան համար կ'ըսես։

—Սիւզանի համար։

Կասթօն վեր ցատկեց կեցած տեղը։

—Լէրբ, ըսաւ այս վերջինը։

—Զեմ գիտեր թէ ինչ ըսիր անոր, ծուլակը ձգելու համար, ըսաւ Միլլո, որուն լեզուն չէր սահեր... Ատանկ ազնիկներու հետ դիւրին է գործ եկել ... Ես ալ լաւ աղայ մը եմ. այսօրուան համար կը գոհանամ ազդարարութիւն ընելով միայն. . բայց եթէ երբեք նորէն մէկտեղ տեսնեմ ձեզ, կնաս վատն ըլլալ որ գործդ պիտի լմնցնեմ։

—Գինով եք դուք, գոչեց Կասթօն... Նախ ո՞վ ես դուն, խեղճակ։

—Դեղադէմ Միլլ կը կոչուի, եւ քենէ աւելի ջղերը ու զօրաւորները ամբոխը կապած եմ, ըսաւ Տիկին Մաթեոյի որդին յանդուգն։

Ու իրր հաստատութիւն իր ըսածին, Միլլո, որ վճռած էր իր խօսակցին անվախութեան հանդէպ, բունդքը ամբան մօտեցուց Կասթօնի քթին որ դեմքին քսուեցաւ գրեթէ։

(Շարունակելի)